ABC Certified
THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت
حيدرآباد
Regd: NO-2430-B
69 YEAR 1958 - 2026
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (95) | جمعو 02 آڪٽوبر 2026ع 19 ربيع الثاني 1448هه صفحا 6 - ملهه 30 ويهه | شمارو (48)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com
Friday 2nd October 2026
Daily Ibrat Karachi

سنڌ ڪابينا ۾ ڪٽڪ جاري ڪرڻ، شڪار تي پابنديءَ سميت صحت ۽ ترقياتي منصوبن جي منظوري

وڏي وزير جي صدارت هيٺ اجلاس ۾ ڪٽڪ جي وڌندڙ قيمتن جو نوٽيس وٺندي 20 آڪٽوبر کان سرڪاري ذخيرن مان فلور ملن ۽ چڪين کي ڪٽڪ جاري ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو

مير رضا علي قتل ڪيس جا جاچ لاءِ انڪوائري ڪميشن جي مدت 15 آڪٽوبر تائين وڌائي وئي، جسٽس عمر سيال کي ضرورت پوڻ تي وڌيڪ جاچ جاري رکڻ جو اختيار هوندو

پرڏيهي پکين ۽ جهنگلي حيات جي تحفظ لاءِ شڪار تي مڪمل پابندي يا محدود سيزن بابت غور ويچار ڪيو ويو. شڪار بابت سفارشون ڏيڻ لاءِ وزارتي ڪميٽي قائم ڪئي وئي

نارٿ ڪراچي چائلڊرن هاسپيٽل کي 200 بسترن جي اسپتال بڻائڻ جي منظوري، چنيسر ڊسپينسري 24 ڪلاڪ هلائڻ جو فيصلو، هزارين ماڻهن کي صحت جون سهولتون ملنديون

دهشتگردي ٽوڙ عدالتن جون 5 خالي جايون ڀرڻ جي منظوري، ڪراچي، ڪشمور-ڪنڌڪوٽ، حيدرآباد ۽ نوشهروفيروز ۾ پريزائيڊنگ آفيسرن ۽ منشيات بابت خاص عدالتن لاءِ آفيسر مقرر

ٿر ڪول بلاڪ ٽو جي سالياني مائننگ صلاحيت وڌائي 11.2 ملين ٽن ڪرڻ لاءِ معاهدن ۾ ترميمن جي منظوري، ڀهراڙيءَ ۾ صاف پاڻي ۽ صفائي واري پروگرام لاءِ هڪ ارب رپيا جاري ڪرڻ جي توثيق

ڪراچي (رپورٽ : راهب گاهو) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه خميس ڏينهن صوبائي ڪابينه جي هڪ اجلاس جي صدارت ڪئي جنهن ۾ مير رضا علي انڪوائري ڪميشن جي مدت ۾ واڌ جي منظوري ڏني وئي، 20 آڪٽوبر کان ڪٽڪ جاري ڪرڻ جو حڪم ڏنو ويو اهم عدالتي تقررين جي توثيق ڪئي وئي. ڪراچي ۾ ماءُ ۽ ٻار جي اسپتال جي منصوبن جي منظوري ڏني وئي اسٽار-واش پروگرام جي فنڊنگ جي توثيق ڪئي وئي ۽ ٿر ڪول جي توسيع ۽ جهنگلي حيات جي تحفظ جي قدمن تي غور ڪيو ويو اجلاس ۾ صوبائي وزيرن صلاحڪارن خاص مددگارن چيف سيڪريٽري آصف حيدر شاهه، وڏي بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: سنڌ ڪابينا جي گڏجاڻي وڏي وزير جي صدارت ۾ ٿي رهي آهي

پاڪستان جي انٽربئنڪ مارڪيٽ ۾ آمريڪي ڊالر جي ڀيٽ ۾ پاڪستاني رپئي جي قدر ۾ واڌ رڪارڊ

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان جي انٽربئنڪ مارڪيٽ ۾ آمريڪي ڊالر جي ڀيٽ ۾ پاڪستاني رپئي جي قدر ۾ واڌ بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

ڀارت جو هڪ ٻيو فالس فليگ آپريشن بي نقاب، دشمن ڪجهه ڪرڻ چاهي ٿو ته اچي، اسان جو جواب سخت هوندو: ترجمان پاڪ فوج

ڀارتي فوج هڪ آپريشن ۾ مارجي ويل دهشتگرد کي ايس ايس جي جو رٽائرڊ حوالدار آصف چاٺيو، آءِ ايس پي آر جي ترجمان ڪيس ميڊيا سامهون پيش ڪري ڀارتي دعويٰ غلط ثابت ڪري ڇڏي

29 سيپٽمبر تي ڀارت هڪ ٻيو فالس فليگ آپريشن ڪيو، ڀارتي آرمي جي ڪور سوشل ميڊيا تي هڪ پوسٽ ڪئي، ڀارتي فوج دعويٰ ڪئي ته هنن والاريل ڪشمير جي علائقي ۾ آپريشن ڪيو آهي

ڀارتي فوج آپريشن ۾ هڪ دهشتگرد کي مارڻ جي دعويٰ ڪئي، لشڪر طيبه جي دهشتگرد جي لاش ملڻ جي به دعويٰ ڪئي وئي ۽ دهشتگرد جو نالو محمد آصف عرف هاشم موسيٰ ٻڌايو ويو

مارجي ويل دهشتگرد جو تعلق پاڪستان سان هجڻ، محمد آصف ايس ايس جي جو حوالدار ۽ ڀارتي نيوز ايجنسي سروس نمبر سان گڏ تفصيل به ڏيڻ جي دعويٰ ڪئي، جيڪا سڀ ڳالهيون ڪوڙيون ثابت ٿيون

مان ضلعي لڪ جي پنبي گهيبه جو رهواسي آهيان، دوستن جا فون آيا ته مون کي ڀارتي فورسز ماري ڇڏيو آهي. سوشل ميڊيا ذريعي خبر پئي ته ڀارت مون کي شهيد ڪري ڇڏيو آهي: محمد آصف

مان 2023ع ۾ ايس ايس جي مان رٽائر ٿيو آهيان، وطن خاطر بهادري سان وڙهيو آهيان ۽ اڄ به وطن جي خدمت لاءِ حاضر آهيان، ڀارت جي بي بنياد ۽ من گهڙت الزام جي سخت مذمت ڪريان ٿو

مان هڪ سيڪيورٽي ڪمپني ۾ ڪم ڪريان ٿو ۽ راولپنڊي ۾ رهندو آهيان، ڀارت منهنجي ملڪ تي غلط مڙهيو آهي، مان زنده آهيان، راولپنڊي ۾ رهندو آهيان ۽ توهان جي سامهون موجود آهيان

بدقسمتي آهي ته اسان جو مقابلو هڪ ننڍي سوچ واري دشمن سان آهي، اسان جو پاڙيسري هڪ ڪمزور ملڪ آهي، ڀارت کهڙو ملڪ آهي، اپنندن کي اهو ايوارڊ ڏنو ويو ته توهان پنهنجو جهاز ڪيرائي ڇڏيو

پاڪستان جي سلامتي ۽ جاگرافيائي سرحدن جي حفاظت لاءِ ڪنهن به قسم جو ڪو سمجهوتو نه ڪيو ويندو، ملڪ جي سلامتي لاءِ جيڪو ڪرڻو پيو ڪنداسين، دشمن جي هر قدم خلاف مڪمل تيار آهيون: ليفٽيننٽ جنرل احمد شريف چوڌري

راولپنڊي (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ڀارتي فوج فالس فليگ آپريشن ۾ هڪ دهشتگرد کي مارڻ جي دعويٰ ڪندي چيو ته مارجي ويل دهشتگرد محمد آصف ايس ايس جي جو رٽائرڊ حوالدار آهي جڏهن ته ڊي جي آءِ ايس پي آر ليفٽيننٽ جنرل احمد شريف چوڌري محمد آصف کي ميڊيا سامهون پيش ڪري ڀارتي دعويٰ کي غلط ثابت ڪري ڇڏيو راولپنڊي ۾ پريس ڪانفرنس ڪندي ڊي جي آءِ ايس پي آر چيو ته 29 سيپٽمبر تي ڀارت هڪ ٻيو فالس فليگ بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

ڀارت پاڪستان ۾ دهشتگرديءَ لاءِ دهشتگرد تنظيمن جي سرپرستي ڪري ٿو: آءِ ايس پي آر

ڀارت جي مُڪتي باهني، ٽي ٽي پي کي فنڊنگ ڪا لڪل ڳالهه ناهي: ليفٽيننٽ جنرل احمد شريف چوڌري

فالس فليگ ڊرامي جا 6 ڪارڻ اهن پهرين ڳالهه اها آهي ته اسان ڄاڻون ٿا ته ڀارت دنيا ۾ دهشتگردي پکيڙيندڙ سڀ کان وڏو ملڪ آهي

اسان کي سمجهڻو پوندو ته والاريل ڪشمير ۾ ڇا ٿي رهيو آهي، والاريل ڪشمير دنيا جو سڀ کان وڏو جيل آهي

راولپنڊي: ڊي جي آءِ ايس پي آر وڌيڪ چيو ته ڀارت پاڪستان ۾ دهشتگرديءَ لاءِ دهشتگرد تنظيمن جي سرپرستي ڪري ٿو ڀارت جي هن فالس فليگ ڊرامي جا 6 ڪارڻ آهن پهرين ڳالهه اها آهي ته اسان بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

بلاول ڀٽو زرداري سان چونڊيل نمائندن ۽ عملدارن جون ملاقاتون، عوامي ۽ انتظامي معاملن تي غور

ڪراچي جي ميئر پاران ترقياتي منصوبن، بنيادي سهولتن ۽ عوامي ڀلائي جي قدمن بابت بريفنگ ڏني وئي

شڪارپور ۽ گهوٽڪي جي سياسي صورتحال، عوامي مسئلن ۽ علائقائي معاملن تي ويچارن جي ڏي وٺ

مختلف ضلعن ۾ جاري ترقياتي ڪمن، عوامي سهولتن ۽ مسئلن جي حل لاءِ کنيل قدمن جو جائزو ورتو ويو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) پاڪستان پيپلزپارٽي جي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري سان بلاول هائوس ۾ سنڌ جي مختلف سياسي، چونڊيل نمائندن ۽ سرڪاري عملدارن ملاقاتون ڪيون جن دوران ڪراچي بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: ميئر ڪراچي مرتضيٰ وهاب، شهريار شر ۽ صوبائي وزير مڪيش چاولا بلاول ڀٽو زرداري سان گڏ بيٺل آهن

عورتون ڇاتيءَ جي صحت کي سنجيدگي سان وٺن: آصفه ڀٽو

جسم ۾ ڪنهن به غيرمعمولي تبديلي جي صورت ۾ عورتون طبي صلاح وٺن

بروقت سڃاڻپ ۽ فوري علاج قيمتي انساني زندگيون بچائي سگهي ٿو: خاتون اول

اسلام آباد (اي پي پي) خاتون اول آصفه ڀٽو زرداري عورتن تي زور ڏنو آهي ته اهي ڇاتيءَ جي صحت کي سنجيدگي سان وٺن بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

زمبابوي ۾ هيليڪاپٽر حادثو، 6 ڄڻا فوت

هراري (اي پي پي) زمبابوي جي صوبي بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: وفاقي وزير محمد اورنگزيب اسٽاڪ ايڪسچينج ۾ گهنڊ وڄائي بزنس جي شروعات ڪندي

حرمين شريفين جي سيڪيورٽي بابت پاڪستان جو عزم پختو آهي: پاڪ فوج

حرمين شريفين جو دفاع ۽ سعودي عرب جي سلامتي يقيني بڻائڻ لاءِ تيار آهيون

راولپنڊي: ڊي جي آءِ ايس پي آر چيو ته پاڪستان مڪي جي گڏيل دفاعي معاهدي تي عملدرآمد لاءِ مڪمل پرعزم آهي. مڪي الائنس بابت ميڊيا تي ڳالهائي نئو سگهجي، مڪي الائنس تحت دفاعي بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

فوج جو سياست سان تعلق ناهي، آئين جي تابع ۽ رياست جي حڪمن جا پابند آهيون: ڊي جي آءِ ايس پي آر

صوبن سان ڳالهائڻ وفاقي حڪومت جو ڪم آهي، پاڪستان دنيا ۾ دهشتگردي کان سڀ کان وڌيڪ متاثر ٿيندڙ ملڪ آهي

جيڪڏهن رياست آهي ته سياست آهي، ڪنهن جي سياست لاءِ دهشتگردي خلاف جنگ تي ڪا به سوديبازي نه ٿيندي

خيبرپختونخوا ۽ بلوچستان ۾ شهرين جي تحفظ لاءِ جيڪو ڪرڻو پيو ته اهو ڪنداسين، ڪالعدم بي ايل اي ۽ ٽي ٽي پي ۾ ڪو فرق ناهي

راولپنڊي: ڊي جي آءِ ايس پي آر چيو ته صوبن سان ڳالهائڻ وفاقي حڪومت جو ڪم آهي فوج جو سياست سان ڪو تعلق ناهي. پاڪ فوج آئين جي تابع ۽ رياست جي حڪمن جي پابند آهي. هن چيو ته بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

صدر آصف زرداري سان وزيراعظم جي ملاقات، پي ٽي آءِ قيادت سان ڳالهين جو فيصلو

ملاقات ۾ ملڪي سلامتي صورتحال جو جائزو وٺندي دهشتگردي خلاف قومي عزم کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ تي اتفاق

وفاقي حڪومت ۽ پاڪستان پيپلزپارٽي جو گڏيل وفد اڄ پي ٽي آءِ جي قيادت سان ملاقات ڪندو

خيبرپختونخواهه جي سيڪيورٽي صورتحال سميت موجوده سياسي صورتحال تي ڳالهيون ڪيون وينديون

اسلام آباد (اي پي پي) صدر آصف علي زرداري ۽ وزيراعظم محمد شهباز شريف بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وزيراعظم شهباز شريف صدر آصف علي زرداري سان ملاقات ڪري رهيو آهي، وفاقي وزير اسحاق ڊار، محسن نقوي، سينئر صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ ۽ ٻيا موجود آهن

ڪراچي: وڏو وزير سيد مراد علي شاهه سنڌ ڪوسٽل ريزيلينٽ پروجيڪٽ جي افتتاحي تقريب کي خطاب ڪري رهيو آهي

”غضب للحق“ تحت افغانستان تي هوائي حملا، 22 دهشتگرد مارجي ويا، پاڪستان جو آپريشن جاري رکڻ جو اعلان

پاڪستاني اختيارين تصديق ڪئي ته سيڪيورٽي فورسز افغانستان ۾ بن هنڌن تي دهشتگردن جي ٺڪاڻن ۽ محفوظ پناهگاهن کي هوائي حملن ذريعي نشانو بڻايو

شروعاتي اطلاعن موجب 22 دهشتگرد مارجي مارجي ويا، هدفن کي درستگي سان تباهه ڪيو ويو، وڏي مقدار ۾ هٿيار ۽ بارودي مواد به تباهه ڪيو ويو آهي: پاڪستاني اختيارين

ڪارروايون ”آپريشن غضب للحق“ جي تسلسل ۾ ڪيون ويون ۽ تصديقي انٽيليجنس ڄاڻ جي بنياد تي افغانستان ۾ دهشتگرد تنظيمن جي ٺاڪن کي نشانو بڻايو ويو

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پاڪستان تصديق ڪئي آهي ته سيڪيورٽي فورسز افغانستان ۾ بن هنڌن تي دهشتگردن جي ٺڪاڻن ۽ محفوظ پناهگاهن کي هوائي حملن ذريعي نشانو بڻايو جنهن جي نتيجي ۾ شروعاتي اطلاعن موجب 22 دهشتگرد مارجي مارجي ويا. سنڌ سماءُ واري وزارت بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

قدرتي آفتن جي خلاف پاڪستان جي مزاحمتي صلاحيت کي مضبوط بڻائڻ جي ضرورت آهي: نائب وزيراعظم

نائب وزيراعظم سينيٽر اسحاق ڊار جي صدارت ۾ جوائنٽ پاڪ گلوبل ٽيڪ فيسلٽي قائم ڪرڻ جي حوالي سان اعليٰ سطحي اجلاس ٿيو

اين ڊي ايم اي جي چيئرمين اجلاس کي اين اي او سي جي آفتن جي نگراني، اڳواٽ وارننگ، تياري ۽ ڏوس ردعمل ۾ ڪردار تي بريفنگ ڏني

اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار موسمياتي تبديلي جي ڏس ۾ بار بار ايندڙ قدرتي آفتن جي خلاف پاڪستان جي مزاحمتي صلاحيت کي مضبوط بڻائڻ جي ضرورت تي زور ڏنو آهي پرڏيهي آفيس جي ترجمان پاران جاري بيان موجب اهڙن خيالن جو اظهار هن اين ڊي ايم اي جي بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وفاقي وزير سينيٽر اعظم نظير تارڙ پينشن سڌارن بابت گڏجاڻي جي صدارت ڪندي

اسلام آباد ۾ عالمي امن ڪانفرنس، گڏيل سفارتي حڪمت عملي جوڙڻ تي اتفاق

افغان سرزمين تان ٿيندڙ دهشتگردي پاڪستان سميت علائقائي سلامتي لاءِ وڏو خطرو قرار

دهشتگردي پاڪستان، ايران، چين ۽ روس تائين سلامتي کي متاثر ڪري سگهي ٿي: مشاهد حسين

افغانستان جي ڇهن پاڙيسري ملڪن ۽ روس تي ٻڌل گڏيل امن بورڊ قائم ڪرڻ جي تجويز پيش

علائقائي ملڪن کي هڪ ٻي ڏکي جنگ ۾ ڦاسڻ بدران ڳالهين ۽ گڏيل سفارتڪاري ذريعي حل ڳولڻ گهرجي: اڳواڻ

اسلام آباد (بيورو رپورٽ) سينيٽر مشاهد حسين سيد افغان سرزمين تان ٿيندڙ دهشتگرديءَ کي منهن ڏيڻ لاءِ گهڻ رخي بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

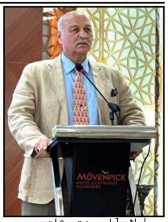
اسلام آباد: سينيٽر مشاهد حسين ڪانفرنس کي خطاب ڪري رهيو آهي

دهشتگردي جي مڪمل خاتمي تائين جنگ جاري رهندي: حنيف عباسي

پيشيوراڻين صلاحيتن سان فورسز ملڪ دشمن عنصرن جي ناپاڪ ارادن کي ناڪام بڻائي ڇڏيو

اسلام آباد (اي پي پي) ريلوي واري وفاقي وزير محمد حنيف عباسي بلوچستان جي ضلعي ڪڇي ۾ سيڪيورٽي فورسز جي بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ ڪارروايون، لکين رپين جو غير رجسٽرڊ دوائون هٿ، 4 جوابدار گرفتار

ڪلفٽن ۽ ڊفينس ۾ ڪارروايون، 80 لک رپين جون مبينا غير رجسٽرڊ دوائون هٿ آيون

ڪاپي رائيٽ جي ڀڃڪڙي واري مواد سميت 4 جوابدار سوگها، وڌيڪ جاچ شروع

ڪراچي (بيورو رپورٽ) وفاقي جاچ اداري (ايف آءِ اي) جي ڪاپوريٽ ڪرائم سرڪل ڪراچي غير رجسٽرڊ دوائن جي وڪري ۽ بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وفاقي وزير اسحاق ڊار جوائنٽ پاڪ گلوبل ٽيڪ فيسلٽي بابت گڏجاڻي ۾ شريڪ آهي

سنڌ ساحلي تحفظ منصوبو شروع، 15 هزار هيڪٽرن کان وڌيڪ ايراضي تي مينگروز پوکڻ جو هدف

ٺٽي، سجاول ۽ بدين جي 500 ڳوٺن ۾ 10 لک ماڻهن کي روزگار، بنيادي سهولتن ۽ ماحولياتي تحفظ ملندو

منصوبي تحت 43 هزار نوجوانن کي مارڪيٽ جي گهرجن موجب فني تربيت فراهم ڪئي ويندي

ڪراچي (رپورٽ: مجيد عباسي) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه خميس ڏينهن سنڌ ڪوسٽل ريزيلينس پروجيڪٽ (SCRP) جو باقاعدي آغاز ڪري ڇڏيو آهي جي 311 ملين ڊالرن (تقريبا 87 ارب بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

غلام شبير شيخ ڪيس: سپريم ڪورٽ سنڌ حڪومت جون اپيلون رد ڪري ڇڏيون

عدالتي حڪمن تي عملدرآمد ۾ دير تي سنڌ هاءِ ڪورٽ ۾ توهين عدالت جي ڪارروائي شروع

لاڳاپيل اختيارين کي ٻن هفتن اندر عدالتي حڪمن تي مڪمل عملدرآمد جي هدايت

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سپريم ڪورٽ آف پاڪستان جي فيڊرل ڪانسٽيٽيوشنل بينچ ۽ سنڌ هاءِ ڪورٽ غلام شبير شيخ جي بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

سمنڊ جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي بليو نيٽ پلس پاران سيمينار منعقد

سرڪاري ادارا، ڪاروباري برادري، ميڊيا، سياحت، ماهيگيري ۽ ٻين شعبن جا نمائندا شريڪ

پاڪستان کي موجوده پاليسين جي وچ ۾ هم آهنگي جي ضرورت آهي: ڊاڪٽر نزهت خان

ڪراچي(بيورو رپورٽ) بليو نيٽ پلس پاران عالمي ساموندي ڏينهن 2026ع جي موقعي تي ”پاليسي کان عملي قدمن تائين: ساموندي شعبي ۾ بهترين ڪارڪردگيءَ جي فروغ لاءِ قدم“ جي بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

ايران مٿان مڙهيل آمريڪي پابندين تي عمل ڪري رهيا آهيون: پاڪستان

پاڪستان عالمي ۽ ملڪي قانونن موجب، پابندين جي سمورن نظامن تي عملدرآمد جاري رکندو

ايران ۽ آمريڪا تي اسلام آباد مفاهمتي معاهدي تحت پنهنجون ذميواريون پوريون ڪرڻ لاءِ زور ڏئي رهيا آهيون

پاڪستاني سفارتي ٽيم صوماليا ۾ زخمي پاڪستانين سان رابطي ۽ مارجي پاڪستانين جا لاش وطن واپس آڻڻ لاءِ سرگرم آهي

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پرڏيهي آفيس جي ترجمان سجاد حيدر خان چيو آهي ته پاڪستان ايران تي لاڳو سمورين عمل جوڳين آمريڪي پابندين جي پاسداري ڪري رهيو آهي هفتيوار پريس بريفنگ بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

بلوچستان جي ضلعي ڪڇي ۾ ڪامياب ڪارروائي، فتنه الهندستان جا 6 دهشتگرد مارجي ويا

تخريب ڪاري جي نيٽ ورڪ خلاف جاري آپريشن ردالفتنه3، تحت سيڪيورٽي فورسز ڪامياب ڪارروائي ڪئي

فتنه الهندستان جي دهشتگردن کي جديد ڪواڊ ڪاپٽرز جي مدد سان انتهائي مهارت سان نشانو بڻايو ويو: سيڪيورٽي عملدار

راولپنڊي (اي پي پي) بلوچستان ۾ تخريب ڪاري جي نيٽ ورڪ خلاف جاري آپريشن ردالفتنه3، تحت سيڪيورٽي فورسز ڪڇي ضلعي جي علائقي سني ۾ ڳجهي اطلاع تي فيصلائتي ڪارروائي ڪندي 6 بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: ورلڊ ميري ٽائيم ڊي جي موقعي تي ٿيل سيمينار جو ڏيک

وزيراعظم جو ملائيشيا جي هم منصب کي فون، وزيراعظم انور ابراهيم جي وڏي ڀاءُ جي لاڏاڻي تي تعزيت

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

سون جي قيمت ۾ 3 هزار رپين جي گهٽتائي سان في تولو 4 لک 38 هزار 636 رپيا ٿي ويو

اسلام آباد (اي پي پي)سڄي ملڪ ۾ سون جي قيمت ۾ 3 هزار رپين جي گهٽتائي بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: آءِ جي سنڌ جاويد عالم اوڍو پاسنگ آئوٽ پريڊ ۾ سرٽيفڪيٽ ورهائي رهيو آهي

ڪراچي: سنڌ پوليس جي 133هين پاسنگ آئوٽ 1018 اهلڪارن تربيت ماڻي

پوليس ٽريننگ ڪاليج سعيد آباد ۾ ڊرل، فائرنگ ۽ جسماني تربيت ۾ صلاحيتن جو مظاهرو

پوليس ۽ عوام وچ ۾ اعتماد، قانون جي حڪمراني ۽ شهرين جي تحفظ کي اوليت ڏني وڃي: آءِ جي سنڌ

ڪراچي (رپورٽ: راهب گاهو) انسپيڪٽر جنرل آف پوليس سنڌ جاويد عالم اوڍو شاهد حيات پوليس ٽريننگ ڪاليج سعيد بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ جوابدار نوڪري انٽرويو جي بهاني 59 ڇوڪرين موبائل فون کڻي فرار

انٽرويو جي بهاني ڇوڪرين کي فارم هائوس گهرايو ويو، مهانگا فون گڏ ڪري مڪ جوابدار فرار ٿي ويو

فارم هائوس بڪ ڪرائيندڙ ۽ مبينا سهولتڪار عورت گرفتار، جوابدار جي ڳولا جاري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گڏاپ سٽي جي علائقي ۾ نوڪري ڏيڻ جو آسرو ڏئي لڳ ڀڳ 59 ڇوڪرين کي فارم هائوس تي بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

گلاب لغاري: اڳوڻو پ پ ايم پي اي بشير احمد لغاري سريوال لاڏاڻو ڪري ويو

مرحوم اباڻي ڳوٺ مائڪ لغاري آندو ويو جنازي نماز ۾ مختلف مڪتب فڪر جي ماڻهن جي شرڪت

گلاب لغاري پرسان تاريخي ماڳ اگهم ڪوٽ جي قبرستان ۾ مرحوم جي تدفين ڪئي وئي

گلاب لغاري(سريوال)جو فرزند اڳوڻي پ پ ايم

گلاب لغاري(ن ع) سنڌ جي اڳوڻي مشهور پارليامينٽرين ۽شهيد ذوالفقار علي ڀٽو جي ويجهي ساٿي مرحوم حاجي نجم الدين لغاري (سريوال)جو فرزند اڳوڻي پ پ ايم بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

حڪومت ۽ پي ٽي آءِ ۾ ڳالهين جو رستو کلي ويو، وفدن جي اڄ ملاقات طئي

حڪومت طرفان اڄ ملاقات جو پيغام مليو آهي، فيصلي جي روشني ۾ حڪومتي پيغام قبول ڪري ورتو آهي: بئرسٽر گوهر

حڪومت ۽ اپوزيشن جي وفدن جي اڄ ڏينهن جو 12 وڳي قومي اسيمبلي جي اسپيڪر جي آفيس ۾ ملاقات ٿيندي

وزيراعظم شهباز شريف جي سياسي معاملن بابت صلاحڪار راڻا ثناءالله پي ٽي آءِ اڳواڻ عامر ڊوگر سان ٽيليفون تي رابطو ڪيو

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پاڪستان تحريڪ انصاف (پي ٽي آءِ) جي چيئرمين بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

سڪرنڊ ويجهو تيز رفتار ڪار جي ٽڪر ۾ ٽي نوجوان ٿڏي تي فوت، گهرن ۾ ڪهرام

ٻکي موريءَ وٽ عبدالوحيد ، امداد حسين ۽ دلبر حسين خاصخيلي مٿان تيز رفتار ڪري چڙهي وئي

نوجوانن ٿڏي تي دم ڏئي ڇڏيو، وارث لاش کڻائي اسپتال مان پوسٽ مارٽم ڪرائي ڳوٺ پهتا ته ڪهرام مچي ويو

نوجوان گرمي کان بچڻ لاءِ روڊ تي هوا لاءِ ويٺا هئا ته ڪار جي ٽڪر ۾ فوت ٿي ويا: وارث

سڪرنڊ (رپورٽ قاضي جاويد سنائي) سڪرنڊ لڳ ٻکي موريءَ وٽ ڳوٺ نبي بخش خاصخيلي جا ٽي نوجوان گرميءَ کان بچاءُ خاطر قدرتي هوا جو مزو وٺڻ لاءِ روڊ جي ڪپر تي رات جي وقت ڪچهري ڪري رهيا هئا ته اوچتو هڪ تيز رفتار ڪار مٿن بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

سڪرنڊ: حادثي ۾ فوت ٿي ويل نوجوانن جا لاش اسپتال ۾ پيل آهن

ڪراچي ۾ تعمير هيٺ يونين پل جو ڍانچو ڪري پيو، سيڪيورٽي گارڊ فوت

گلشن اقبال يونيورسٽي روڊ تي حادثو، رهسڪيو ٽيمن سيڪيورٽي گارڊ جو لاش ڪڍي ورتو

فوت ٿيل شخص جي سڃاڻپ لاءِ بايو ميٽرڪ عمل شروع، پوليس پاران جاچ جاري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گلشن اقبال ۾ يونيورسٽي روڊ تي واقع بيت المڪرم مسجد ويجهو تعمير هيٺ ”يو-ٽرن (U-“ بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

ملڪ ۾ ٽيڪس فائلرز جو انگ 57 لکن کان وڌي چڪو آهي: ناڻي وارو وفاقي وزير

حڪومت جو ڌيان خانگي شعبي کي سازگار ماحول فراهم ڪرڻ تي ٻڌل آهي، ملڪي معيشت ۾ اڀرائي ٿي آهي

شهرين کي رهائشي سهولتن جي فراهمي لاءِ ڪم ڪري رهيا آهيون، اپنا گهر اسڪيم تحت 60 ارب رپيا جاري ڪيا ويا آهن

ماضي ۾ معاشي بحران ڪانپوءِ بحالي ۾ ڪيترائي سال لڳا، ڪنهن ڪري ساڳئي صورتحال ڏانهن واپسي ڀيهر برداشت نه ٿي ڪري سگهجي

اسلام آباد (اي پي پي) ناڻي ۽ محصولن واري وفاقي وزير سينيٽر محمد اورنگزيب چيو آهي ته حڪومت خانگي شعبي کي ضروري سازگار ماحول فراهم ڪرڻ تي ڌيان بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: سنڌ مدرسة الاسلام يونيورسٽي جو وائيس چانسلر ڊاڪٽر مجيب ميمڻ شيلڊ ڏئي رهيو آهي

ڪراچي ۾ ٽريفڪ رواني بهتر بڻائڻ لاءِ روڊن جا ڪڏا ڀرڻ بابت هنگامي آپريشن

سرڪٽ رسپانس ٽيم مختلف شاهراهن ۽ روڊن تي کڏن ۽ کوٽيل هنڌن جي مرمت تيز ڪري ڇڏي

شهرين کي بهتر بلديائي سهولتون ڏيڻ ۽ روڊن جي بحالي لاءِ فوري قدمن جو سلسلو جاري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ميئر ڪراچي بئريسٽر مرتضيٰ وهاب جي هدايتن تي ڪراچي ميٽروپوليٽن ڪارپوريشن (KMC) بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

لياري جا 6 اسڪول سٽيزنز فائونڊيشن حوالي مستحق ٻارن کي مفت تعليم ملندي

اسڪولن جي نئين سر تعمير ۽ تعليمي سهولتن جي بهتري سان والدين تي خرچن جو بار گهٽجندو

ڪراچي ۾ ترقياتي منصوبن، تعليم ۽ صحت جي شعبن تي ڌيان ڏنو پيو وڃي: ميئر جو ترجمان

ڪراچي (بيوروپورٽ) ميئر ڪراچي ۽ ڪراچي ميٽروپوليٽن ڪارپوريشن ۾ پاڪستان پيپلز پارٽي جي پارلياماني اڳواڻ بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

اتر وزيرستان ۾ آپريشن، خارجين جا ٺڪاڻا ۽ سرنگهون تباهه، ڪيترائي دهشتگرد مارجي ويا

آپريشن دوران ڪيئي دهشتگردن کي ماريو ويو، سندن ڳجهن ٺڪاڻن مان وڏي مقدار ۾ بارودي مواد به هٿ آيو

سڄي ملڪ مان دهشتگردي جي مڪمل خاتمي ۽ جٺادار امن جي قيام لاءِ ڪارروايون بنا رڪاوٽ جاري رهنديون: سيڪيورٽي عملدار

راولپنڊي (اي پي پي) خيبرپختونخوا جي قبائلي ضلعي اتر وزيرستان ۾ سيڪيورٽي فورسز ڳجهي اطلاع جي بنياد تي دهشتگردن خلاف ڀرپور ڪارروائي ڪندي فتنه الخوارج جا ڪيترائي ٺڪاڻا ۽ بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

ڀارت والاريل ڪشمير ۽ اقليتن خلاف پنهنجن ڏوهن جو الزام محمد آصف تي نه لڳائي: ڊي جي آءِ ايس پي آر

راولپنڊي: ڊي جي آءِ ايس پي آر چيو ته والاريل ڪشمير ۾ ڀارت جيڪو ڪجهه ڪري رهيو آهي اُن مان اُن جي ذهنيت جو بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: پبلڪ اڪائونٽ ڪميٽي جي گڏجاڻي نثار کهڙي جي صدارت ۾ ٿي رهي آهي

جمعہ 02 اکتوبر 2026ء

بقایا 1 روزنامہ عبرت

آبپاشی کے محکمہ کی 29 سیپمبر سے جاری آبی زمینی کمی کے سبب سرشل میڈیا کی ٹھ یوسٹ کثرت سے وائرل ہو رہی ہیں جن میں کہا جا رہا ہے کہ پنجاب کی آبپاشی کے محکمہ کی پالیسی کے سبب کھڑی دھوپ کے دھ ہے دھنکوڑہ مارکیٹ ہو رہی ہے جس کے سبب بھی دھنکوڑہ مارکیٹ کے تاجروں کے کاروبار کو شدید نقصان پہنچ رہا

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل

ڪي پي ۾ امن
امان، سياسي
چڪتاڻ ۽ آئيني
اختيارن جو سوال
صفحو 4

محمود شام
يونيورسٽيون،
سياحت ۽
علميت
صفحو 4

4 آڪٽوبر تي
ڇا ٿيندو؟
عمران يعقوب خان
صفحو 4

مختيار اڄڻ
صفحو 4
اڄوڪو
ڏينهن ـــــ
02 آڪٽوبر

ميرپورخاص پوليس ۾ نشي آور شين جي استعمال خلاف اسڪريننگ جا حتمي نتيجا جاري

پوليس جي مختلف ٿاڻن، برانچن ۽ يونٽن ۾ مجموعي طور 1700 آفيسرن ۽ اهلڪارن جي اسڪريننگ ڪئي وئي

جاري ڪيل حتمي نتيجن موجب 874 اهلڪارن کي ڪليئر قرار، 347 اهلڪار معمولي ڪيٽيگري ۾ شامل ٿيا

ڳلن اندر اڇاڻ، پاڪيٽ يا وات ڪولڻ ۾ معمولي رڪاوٽ جهڙيون نشانيون ملڻ تي 312 اهلڪار وچولي ڪيٽيگري ۾ شامل

ٻگهڙي: ميرپورخاص پوليس ۾ گٽڪي ماوا ۽ ٻين نشي آور شين جي استعمال خلاف پوليس اهلڪارن اسڪريننگ جو ڦيڪ

ڏگهڙي(نـ ع) ڏگهڙي ميرپورخاص پوليس ۾ گٽڪي، ماوا ۽ ٻين نشي آور شين جي استعمال خلاف اسڪريننگ مڪمل، حتمي نتيجا جاري ميرپورخاص رينج جي ڊي آءِ جي ڪيپٽن (ر) فيصل عبدالله چاچڙ ۽ ايس ايس پي ميرپورخاص ساجد امير سدوزئي جي هدايتن تي ميرپورخاص پوليس ۾ گٽڪي، ماوا ۽ ٻين نشي آور شين جي استعمال خلاف شروع ڪيل اسڪريننگ مهم مڪمل ڪئي وئي آهي، جنهن جا حتمي نتيجا پڻ جاري ڪيا ويا آهن 11 کان 28 سيپٽمبر 2026ع تائين جاري رهندڙ اسڪريننگ دوران ميرپورخاص پوليس جي مختلف ٿاڻن، برانچن ۽ يونٽن ۾ مجموعي طور 1700 آفيسرن ۽ اهلڪارن جي اسڪريننگ ڪئي وئي، جڏهن ته پوليس نفري جي 96 سيڪڙو اهلڪارن اسڪريننگ واري عمل ۾ حصو ورتو جاري ڪيل حتمي نتيجن موجب 874 اهلڪارن کي ڪليئر قرار ڏنو ويو جن ۾ گٽڪي، ماوا يا ٻين نشي آور شين جي استعمال جون ڪا واضح نشانيون نه مليون 347 اهلڪار معمولي ڪيٽيگري ۾ شامل ٿيا، جن جي ڏندن يا مسوڙن تي داغن جهڙيون نشانيون مليون جڏهن ته 312 اهلڪار وچولي ڪيٽيگري ۾ شامل ٿيا، جن جي ڳلن اندر اڇاڻ، پاڪيٽ يا وات ڪولڻ ۾ معمولي رڪاوٽ جهڙيون نشانيون سامهون آيون اهڙي طرح 167 اهلڪار شديد ڪيٽيگري ۾ شامل ٿيا، جن ۾ هڪ کان وڌيڪ يا نمايان نشانيون مليون اسڪريننگ دوران هر اهلڪار جي وات ۽ ڏندن جو باقاعده معائنو ڪيو ويو ان دوران وات کولڻ جي صلاحيت، ٽن آڱرين ذريعي وات کولڻ جو ٽيسٽ، ڏندن ۽ مسوڙن تي داغ، ڳل، زبان ۽ تارون ۾ اڇاڻ، گٽڪو يا ماوا رکڻ سبب پيدا ٿيندڙ نشانيون ۽ ٻين لاڳاپيل علامتن جو جائزو ورتو ويو سامهون آيل نشانين جي بنياد تي اهلڪارن کي ڪليئر، معمولي، وچولي ۽ شديد ڪيٽيگريز ۾ ورهايو ويو اڳتي جي قدمن بابت پوليس اختيارين موجب اسڪريننگ جي حتمي نتيجن جي روشني ۾ لاڳاپيل اهلڪارن خلاف کاتي جي قاعدن ۽ ضابطن تحت وڌيڪ قدم کنيا ويندا، جن ۾ سبب ڄاڻايو نوٽيس، ذاتي ٻڌڻي، 60 ڏينهن کانپوءِ ٻيهر معائنو جڏهن ته گٽڪي ماوا يا ٻين نشي آور شين جي عادت نه ڇڏيندڙ اهلڪارن خلاف کاتي جي ضابطن موجب ڪارروائي شامل هوندي قاعدن موجب پگهار بند ڪرڻ کان وٺي نوڪري مان برطرفي تائين ڪارروائي ڪري سگهجي ٿي، جڏهن ته اهلڪارن جي ڪائونسلنگ ۽ نشي آور شين جي عادت ڇڏڻ ۾ مدد پڻ ڪئي ويندي پوليس يونٽن ۾ هر سال اسڪريننگ جو عمل جاري رکڻ جو فيصلو پڻ ڪيو ويو آهي ڊي آءِ جي ميرپورخاص رينج ڪيپٽن (ر) فيصل عبدالله چاچڙ ۽ ايس ايس پي ميرپورخاص ساجد امير سدوزئي چيو آهي ته پوليس فورس کي گٽڪي، ماوا ۽ ٻين نشي آور شين کان پاڪ رکڻ اهلڪارن جي صحت بهتر بڻائڻ ۽ کاتي ۾ نظم ۽ ضبط برقرار رکڻ لاءِ اسڪريننگ جي نتيجن جي روشني ۾ ضروري قدم کنيا ويندا. سندن چوڻ هو ته صحتمند فورس، محفوظ عوام پوليس جي ترجيح آهي ميرپورخاص پوليس کي گٽڪي، ماوا ۽ ٻين نشي آور شين جي استعمال کان پري رکڻ لاءِ ڊي آءِ جي ميرپورخاص ۽ ايس ايس پي ميرپورخاص پاران اسڪريننگ جو عمل شروع ڪرڻ هڪ اهم قدم آهي جڏهن ته جاري ڪيل حتمي نتيجا ان مسئلي جي سنگيني ڏانهن ضرور ڌيان ڇڪائين ٿا. رپورٽ موجب 1700 اهلڪارن مان 874 اهلڪار ڪليئر قرار ڏنا ويا، جڏهن ته 826 اهلڪار مختلف ڪيٽيگريز ۾ شامل ٿيا. ان صورتحال مان ظاهر ٿئي ٿو ته پوليس فورس اندر نشي آور شين جي استعمال جي روڪٿام لاءِ صرف اسڪريننگ ڪافي ناهي بلڪه مسلسل نگراني، ڪائونسلنگ، علاج ۽ اصلاحي ڪاروائين قدمن جي پڻ ضرورت آهي اميد آهي ته موجوده پوليس آفيسرن پاران شروع ڪيل اهو عمل مستقل بنيادن تي جاري رکيو ويندو. پوليس فورس ۾ صحت ۽ نظم ۽ ضبط جي بهتري سان نه رڳو پوليس جي ڪارڪردگي وڌيڪ بهتر ٿي سگهي ٿي پر معاشري ۾ منشيات ۽ ٻين ڏوهن خلاف ڪارروائين کي پڻ وڌيڪ هٿي ملي سگهي ٿي

سنڌي ادبي سنگت شاخ ٽنڊو محمد خان پاران لياقت عزيز سولنگي جي ورسي

لياقت عزيز ترقي پسند، سنڌ دوست مزاحمتي ڪردار ۽ انساهن جو ناالو هو: مقررين

پروفيسر لياقت عزيز سنڌ جو اڪيڊمڪ ڪردار هو جنهن لاتعداد ذهنن جي آبياري ڪئي

ٽنڊو محمد خان(ن ع) سنڌي ادبي سنگت شاخ ٽنڊو محمد خان پاران انجمن ترقي پسند مصنفين ٽنڊو محمد خان چيپٽر جي سهڪار سان ٽنڊو محمد خان ۾ ناميارو تعليمدان اديب، دانشور سماج سڌارڪ ۽ سيلا جي باني اڳواڻ پروفيسر لياقت عزيز سولنگي جي ائين ورسي يادگار ايوارڊ 2026ع تقريب بعنوان "پروفيسر لياقت عزيز سولنگي هڪ سنڌ دوست مزاحمتي ڪردار" منعقد ڪئي وئي تقريب کي ناميارو قومي دانشور ۽ قومپرست اڳواڻ ڪامريڊ حسين بخش ٿيٻو، قومپرست اڳواڻ آصف بالادي، پروفيسر يعقوب چانڊيو پروفيسر ڊاڪٽرقادر بخش مگسي، ڊاڪٽر اشوق لال، فهيم نوناري، عمران حفيظ کٽيس ... سنڌي ٻولي، ثقافت، تعليم صحت سميت انيڪ مسئلن خاطر جدوجهد ۽ مزاحمت ڪرڻ ئي حقيقي معنيٰ ۾ زندگيءَ هئي پروفيسر لياقت عزيز سنڌ جو اڪيڊمڪ ڪردار هو جنهن لاتعداد ذهنن جي آبياري ڪئي، گڏيل جدوجهد جا ميدان سجائي سنڌ جي ٿڃ ملهائي سنڌس ضمير ۽ خمير سنڌ سان ڳنڍيل هو هن لاءِ سنڌ اول به هئي ته آخر به هئي هو ان وقت جي مضبوط ۽ منظم ڪميونسٽ پارٽي آف پاڪستان جي مرڪزي ڪميٽي جو ميمبر هو ۽ سنڌ جي سوال تي قومپرستيءَ جو الزام سر تي کڻي استعيفا ڏئي هليو آيو هن بناڪنهن بندوق ۽ لٺ کڻڻ جي ...

ٽنڊو محمد خان: سنڌي ادبي سنگت شاخ پاران پروفيسر لياقت عزيز سولنگي جي ورسي ملهائي وئي

سجاول شهر کنڊرات ۾ تبديل، ترقياتي بجيٽ ڪرپشن جي ور چڙهڻ جو الزام، احتجاج جو اعلان

شهر هن وقت کنڊرات جو ڏيک ڏئي رهيو آهي، ترقي لاءِ ايندڙ بجيٽ مبينا طور ڪرپشن جي ور چڙهي رهي آهي: جي يو آءِ

قديمي جلال شاهه بخاري قبرستان ۾ گٽرن جو پاڻي داخل ٿي رهيو آهي، جنهن سبب قبرن کي نقصان پهچي رهيو آهي

ڏڙي ويجهو فائرنگ واري واقعي ۾ فوت ٿيل نياڻي مرڪ ميمڻ جي قتل ۾ ملوث جوابدار اڃا تائين گرفتار نه ٿي سگهيا آهن

سجاول (ن ع) جمعيت علماءِ اسلام يونٽ سٽي سجاول جو اهم اجلاس ٿي گذريو جنهن ۾ ڪارڪنن ۽ شهرين وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي اجلاس کي مولانا غلام حسين ميمڻ مولانا محمد انور سومرو، مولوي اشرف ميمڻ ۽ وارڊ نمبر 5 جي ڪائونسلر مولوي حسن قاسمي ۽ ٻين خطاب ڪندي چيو ته سجاول شهر هن وقت کنڊرات جو ڏيک ڏئي رهيو آهي جڏهن ته شهر جي ترقي لاءِ ايندڙ بجيٽ مبينا طور ... ته سجاول جو قديمي جلال شاهه بخاري قبرستان ۾ گٽرن جو پاڻي داخل ٿي رهيو آهي جنهن سبب قبرن کي نقصان پهچي رهيو آهي ۽ شهرين کي پنهنجن پيارن جي تدفين دوران سخت ڏکيائين کي منهن ڏيڻو پوي ٿو هنن مطالبو ڪيو ته بخاري قبرستان مان گٽرن جو پاڻي فوري طور نيڪال ڪري گٽر نالي کي تعمير ڪرايو وڃي ٻي صورت ۾ احتجاجي تحريڪ شروع ڪئي ويندي اڳواڻن وڌيڪ چيو ته ... جو پاڻي فراهم نه ٿي سگهيو آهي جنهن سبب شهرين جون پريشانيون وڌي ويون آهن اڳواڻن چيو ته ڏڙي ويجهو فائرنگ واري واقعي ۾ فوت ٿيل نياڻي مرڪ ميمڻ جي قتل ۾ ملوث جوابدار اڃا تائين گرفتار نه ٿي سگهيا آهن هنن مطالبو ڪيو ته واقعي ۾ ملوث جوابدارن کي فوري طور گرفتار ڪري قانون جي ڪٽهڙي ۾ آندو وڃي ٻي صورت ۾ ايندڙ ڪجهه ڏينهن اندر گرفتاريون عمل ۾ نه آنديون ويون ته سخت احتجاج ڪيو ويندو

سرويڊيوو تعلقي ۾ مڇرن جو آزار وڌي ويو، ڊينگي ۽ مليريا جا مرض ڦهلجڻ جو خدشو

گندگي، بيهل پاڻي ۽ صفائي جي ناقص انتظامن سبب مڇرن ۾ اضافو، شهري سخت پريشان

رات جي وقت مڇرن جي شديد آزار سبب ٻار، عورتون، بزرگ ۽ عام شهري سخت متاثر، راتيون جاڳي گذارڻ تي مجبور

سرويڊيوو جي مختلف علائقن ۾ فوري طور مڇرن خلاف اسپري ۽ فوگنگ ڪرائي، بيهل پاڻي ۽ گندگي جو خاتمو ڪيو وڃي: شهري

ڪنڊڙ ۾ اسسٽنٽ ڪمشنر سنجهورو جي اڳواڻي ۾ حدخلين خلاف آپريشن، اڪاوٽن ڊاهي پٽ

حدخلين خلاف آپريشن دوران سانگهڙ-نوابشاهه مين روڊ جي ٻنهي پاسن کان رڪاوٽون ۽ ڪيبن هٽايا ويا

ڪنڊڙ مين روڊ تي حدخلين سبب پبلڪ ٽرانسپورٽ ۽ عام شهرين کي اچ وڃ ۾ سخت پريشاني کي منهن ڏيڻو پئي رهيو

دڪاندارن ڪي روڊ جي ٻنهي پاسن کان حدن مقرر ڪري نشان لڳايا ويا آهن ۽ ڪين وارننگ پڻ ڏني وئي آهي

مانجهند پرسان ڳوٺ جادو خان جوکيئي ۾ مظاهرو

پوليس جي مبينا زيادتين خلاف احتجاجي مظاهرو ڪري سخت نعريبازي ڪئي وئي

منشيات جو ڪاروبار بند ڪري چلو ۽ مانجهند پوليس پنهنجي رويي ۾ بهتري آڻي: مظاهرين

مانجهند: ڳوٺ جادو خان جوکيئي جا رهواسي پوليس زيادتين خلاف احتجاج ڪندي

گڏيجي جي پرسان قومي شاهراهه تي ڏينهن ڏٺي جو ڦر

يوسف ماسٽر محمد اعظم سولنگي موٽرسائيڪل ۽ رو رقم کان ڦري ڦر

ڏينهن ڏٺي جو قومي شاهراهه تي ڪا محفوظ نه آهي، ايڪشن ڪيو وڃي: مظاهرين

گڏيجي: قومي شاهراهه تي ڏينهن ڏٺي ڦر خلاف احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو

سنڌ يونيورسٽي ۽ عالمي امن ۽ معلومات تائين رسائي جي عالمي ڏينهن جي تقريب

امن، معلومات تائين عوام جي رسائي، ميڊيا ۽ ماحولياتي تحفظ تي روشني وڌي وئي

تقريب دوران وڻڪاري مهم پڻ منعقد ڪئي وئي، شاگردن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي

ڄامشورو: عالمي امن ۽ معلومات تائين رسائي جي عالمي ڏينهن جي تقريب دوران وڻ پوکيا پيا وڃن

سنڌ يونيورسٽي جي ميوزڪ سوسائٽي طرفان بزم ميوزڪ ٽرائلز تقريب

مورو واسي پورهيت جي پٽ پنهنجي گهرواري ۽ ٻارن سميت احتجاج

اسائنجو ٿيوٿو حاڪم سيال جاني دشمن بڻجي ويو آهي: امداد سيال

پوليس هٿان گرفتار ڪرائي تشدد ڪرايو، اسان جي گهر مان موبائيل نوٽ وغيره ڦري ويا

مورو: پورهيت پنهنجي گهرواري ۽ ٻارن سميت احتجاج ڪندي

ملي جو نوجوان شنڪر لال ڪينسر ڪجهه عرصو بيمار رهڻ بعد ديهانت ڪري ويو

ڳوٺ سليمان سومرو جي معزز شخصيت غلام رسول سومرو لاڏاڻو ڪري ويو

ملاڪاتيار لڳ گورنمينٽ ڪيمپس هاءِ اسڪول جهنگ ڪاتيار ۾ استادن جي کوٽ

استادن جون اهم پوسٽون خالي هجڻ سبب شاگردن ۽ شاگردياڻين جي تعليم سخت متاثر ٿيڻ لڳي

گورنمينٽ ڪيمپس هاءِ اسڪول جهنگ ڪاتيار ۾ 3 ايڇ ايس ٽي ۽ 3 ايس ايس ٽي جون پوسٽون خالي

شاگردن جي موجودگي باوجود گهربل تعداد ۾ تدريسي عملو مقرر نه هجڻ تي والدين ۽ علائقي واسين ۾ پڻ ڳڻتي جو ڪيفيل

ڪوٽڙي ڪبير ۾ ڳوٺ غفور وٽو واسين جو پوليس خلاف احتجاجي مظاهرو

اعظم وٽو ڌوڙاري آهي، جيڪو روپوش آهي ۽ سندس گهر به خالي آهي: مظاهرين

پوليس بنا جواز ڳوٺ جي سيني ڳهي ۽ ڳوٺ اعظم وٽو جي تلاش ۾ ننڍي ڏيڏن پريس وٽ ڪئي

ڪوٽڙي ڪبير: ڳوٺ غفور وٽو واسي پوليس خلاف احتجاجي مظاهرو ڪندي

سڪرنڊ ٽائون جي چيئرمين سان سينيئر صحافي جي ملاقات

شهر جي مسئلن جي نشاندهي ڪندي ڪي اهم مسئلن ڏانهن ڌيان ڇڪايو

سيد عذير اختر شاهه پنهنجي شڪايتن جي فوري نوٽيس وٺندي درو ڪيو

سڪرنڊ: ٽائون جي چيئرمين سان سينيئر صحافي جي ملاقات ڪئي مسئلا ٻڌائي رهيو آهي

سجاول ۾ ڀهرين پيرو بي سي بي ٽيلنٽ هنٽ ٽورنامينٽ شروع

بي سي بي ٽيلنٽ هنٽ ٽورنامينٽ ۾ نوجوان ڪرڪيٽرن جي ڀرپور شرڪت

لاڙڪاڻو پوليس پاران مبينا پوليس مقابلي، هڪ ڌاڙيل زخمي حالت ۾ گرفتار، هٿيار هٿ

ڪنڊيارو ويجهو لاڙڪ شاخ اسٽاپ وٽ ڪرڪيٽ ٽورنامينٽ

چنڊ ڪرڪيٽ ٽيمن حصو ورتو ٽورنامينٽ دوران شاندار ميچون کيڏيون ويون

پاڪستان اسٽاڪ ايڪسچينج ۾ ڪاروبار جي شروعات تي بازاري جو رجحان

عالمي منڊين ۾ کجي تيل سون ۽ زرعي جنسن جي قيمتن ۾ اضافو رڪارڊ

دولتپورصفن لڳ فاريسٽ آفيسر ڪنڌاهي ٻيلي ۾ لهي پيا

سرڪاري ٻيلي جي زمين تي سرنهن جي فصل کي اسپري ڪري تباهه

مڪمل ۽ نمبر تيار تيل ڳاڏين جو ملڪي امپورٽ ۾ آگسٽ 2026 دوران 1.75 سيڪڙو جي گهٽتائي رڪارڊ

مورو پرسان ڳوٺ رحيم چنڊ جي رهواسي نائبين جو احتجاج

پٿورو ويجهو عمرڪوٽ روڊ تي ٽوڪاڻو ڪار جي ٽڪر ۾ فوت

روڊ ڪراس ڪري گهر ڏانهن ويندڙ رسول بخش کي ڪار ٽڪر هڻي

نوجوان روڊ تي ڪريو ته ڀيانڪ نامعلوم ٽريلر نوجوان مٿان چڙهي ويو

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ABC CERTIFIED
روزاني عبرت
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk
جمع 02 آڪٽوبر 2026ع

ڪي پي ۾ امن امان، سياسي ڇڪتاڻ ۽ آئيني اختيارن جو سوال

خيبرپختونخوا ۾ امن امان جي خراب ٿيندڙ صورتحال، دهشتگرديءَ جي وڌندڙ واقعن ۽ وفاقي توڙي صوبائي حڪومتن وچ ۾ سياسي ڇڪتاڻ ملڪ جي سياست ۾ اهم بحث کي جنم ڏنو آهي. وزيراعظم شهباز شريف ۽ وفاقي گهرو وزير محسن نقوي وچ ۾ ٿيل اهم ملاقات کان پوءِ صوبي جي صورتحال کي منهن ڏيڻ لاءِ مختلف آئيني ۽ قانوني اختيارن تي غور ڪرڻ جون خبرون سامهون آيون آهن. انهن اختيارن ۾ گورنر راڄ يا ايمرجنسي لاڳو ڪرڻ جو معاملو پڻ شامل آهي. ٻئي طرف وفاقي حڪومت ۽ پاڪستان تحريڪ انصاف وچ ۾ پس پرده رابطن جي تصديق کان پوءِ اهو به واضح ٿيو آهي ته سياسي اختلافن باوجود ڳالهين جا دروازا مڪمل طور بند ناهن ٿيا. اهڙي صورتحال ۾ بنيادي سوال اهو آهي ته خيبرپختونخوا ۾ امن امان جي بحالي، عوام جي جان ۽ مال جي تحفظ ۽ آئيني نظام جي مضبوطيءَ لاءِ ڪهڙو رستو اختيار ڪيو وڃي. وزيراعظم پاران ڪنهن به اهم فيصلي کان اڳ صدر آصف علي زرداري کي اعتماد ۾ وٺڻ جو فيصلو به ان ڳالهه جي نشاندهي ڪري ٿو ته معاملي کي رڳو انتظامي مسئلي طور نه پر هڪ اهم سياسي ۽ آئيني معاملي طور ڏٺو پيو وڃي. خيبرپختونخوا ملڪ جو اهڙو صوبو آهي، جنهن کي ڪيترن ئي سالن کان دهشتگردي، بدامني ۽ امن امان جي مسئلن کي منهن ڏيڻو پئجي رهيو آهي. ڪوهاٽ ۽ ڊيرا اسماعيل خان سميت مختلف علائقن ۾ دهشتگرديءَ جا واقعا نه رڳو انساني جانيون ضايع ڪن ٿا پر مقامي ماڻهن جي روزمره زندگي، واپار، تعليم ۽ روزگار کي به متاثر ڪن ٿا. اهڙي ماحول ۾ عوام جي پهرين گهرج امن، تحفظ ۽ هڪ اهڙي حڪومت آهي، جيڪا پنهنجي آئيني ذميوارين کي پوري سنجيدگيءَ سان نڀائي. امن امان جي خراب صورتحال تي صوبائي حڪومت کان جواب طلب ڪرڻ وفاق جو حق آهي، پر وفاقي حڪومت تي پڻ اها ذميواري لاڳو ٿئي ٿي ته اها دهشتگرديءَ جي خاتمي لاءِ صوبائي حڪومت سان گڏجي واضح ۽ اثرائتي حڪمت عملي جوڙي. قومي سلامتيءَ جي معاملي تي وفاق ۽ صوبي وچ ۾ ڇڪتاڻ بدران سهڪار جي ضرورت آهي. ان سلسلي ۾ قانون لاڳو ڪندڙ ادارن جي صلاحيت وڌائڻ، انٽيليجنس معلومات جي مٽا سٽا، سرحدي نگراني، متاثر علائقن جي بحالي ۽ دهشتگرديءَ کان متاثر خاندانن جي مدد کي اوليت ڏيڻ گهرجي. گورنر راڄ يا ايمرجنسي لاڳو ڪرڻ جو معاملو انتهائي حساس آهي. آئين ۾ اهڙين حالتن لاءِ گنجائش موجود هجڻ جو مطلب اهو ناهي ته انهن اختيارن کي سياسي اختلافن جي حل لاءِ استعمال ڪيو وڃي. اهڙي فيصلي جا جمهوري نظام، صوبائي خودمختياري ۽ وفاقي لاڳاپن تي پوندڙ اثر پڻ نظر ۾ رکڻ گهرجن. گورنر راڄ جهڙو قدم جيڪڏهن سياسي ٽڪراءَ وڌائڻ جو سبب بڻيو ته ان سان صوبي جي انتظامي مسئلن ۾ وڌيڪ پيچيدگيون پيدا ٿي سگهن ٿيون.

وفاقي حڪومت ۽ تحريڪ انصاف وچ ۾ گذريل پندرهن کان ويهن ڏينهن دوران پس پرده ڳالهين جي تصديق وزيراعظم جي صلاحڪار راڻا ثناءُ الله ڪئي آهي. سندس چوڻ موجب، ڳالهين دوران پيش ڪيل ڪجهه مطالبا قبول ڪرڻ ممڪن ناهي. هن اهو پڻ چيو آهي ته صوبائي حڪومت کي آئيني حدن اندر رهي پنهنجو ڪردار ادا ڪرڻ گهرجي. ڳالهين جي تفصيلن کي ڳجهو رکڻ سياسي عمل جو حصو ٿي سگهي ٿو پر جيڪڏهن ڳالهين جو مقصد ملڪ ۾ سياسي ڇڪتاڻ گهٽائڻ آهي ته پوءِ ٻنهي ڌرين کي لچڪ، سنجيدگي ۽ ذميواريءَ جو مظاهرو ڪرڻ گهرجي. سياسي اختلافن جو حل سياسي ڳالهين، پارلياماني عمل ۽ آئيني ادارن وسيلي ڳولڻ ئي جمهوري روايتن سان ٺهڪي اچي ٿو.

يونيورسٽيون، سياحت ۽ علميت

محمود شام

اڄڪلهه علم، تحقيق ۽ سائنس جي اهميت ۽ ماڻهن جو انهن تي اعتماد خطري ۾ پئجي رهيو آهي. اهڙي نازڪ وقت ۾ يونيورسٽين کي گهرجي ته اهي نئين علم ۽ تحقيق جا مرڪز بڻجي پنهنجو اهم ڪردار ادا ڪن. سائنس جي صلاحيتن کي وڌائڻ ۽ سماج ۾ غلط ڳالهين ۽ پوئتي سوچ خلاف مزاحمت پيدا ڪرڻ به تعليمي ادارن جي ذميواري آهي. اِهوئي پيغام هڪ عالمي شهرت رکندڙ پاڪستاني نسل جي 58 ورهين جي سائنسدان، ڊاڪٽر نرگس ماول والا، ڏنو آهي. سندس ڪراچيءَ جو ڪجهه ڏينهن وارو دورو يونيورسٽين جي استادن، تحقيق ڪندڙن ۽ تعليم جي ماهرن لاءِ هڪ اهڙو موقعو بڻيو، جنهن ڪين پنهنجي سوچ ۽ ڪم بابت ٻيهر غور ڪرڻ تي مجبور ڪيو. ڊاڪٽر نرگس پاڪستاني آهي. هوءَ لاهور ۾ پيدا ٿي ۽ ڪراچيءَ ۾ وڏي ٿي. پوءِ جڏهن هوءَ آمريڪا وئي ته اُتي سندس سائنسي صلاحيتون وڌيڪ نروار ٿيون. هن ڪائنات ۽ آسمان جي رازن کي سمجهڻ لاءِ تحقيق شروع ڪئي ۽ اهڙن سائنسدانن سان گڏ ڪم ڪرڻ جو موقعو مليس، جيڪي ستارن، سيارن ۽ ڪائنات جي دنيا تي تحقيق ڪندا رهن ٿا. هڪ اهڙي تهذيب ۾ پيدا ٿيندڙ نرگس، جيڪا هزارين سال پراڻي تاريخ رکي ٿي، کيس خلا ۽ ڪائنات کي سمجهڻ جو شوق آمريڪا جهڙي جديد سائنسي ماحول ۾ وچي اچا وڌيڪ وڌيو. پوءِ هوءَ ڪشش ثقل جي لهرن (Gravitational Waves)تي تحقيق ڪرڻ لڳي. ڪراچي يونيورسٽيءَ جي آڊيٽوريم ۾ سندس ليڪچر ٻڌڻ ڪانپوءِ شاگردن، شاگردياڻين ۽ استادن کي اِهو احساس ٿيو ته ڪين پنهنجي محدود سوچ کان ٻاهر نڪري، دنيا ۽ ڪائنات کي وڌيڪ وسيع نظر سان ڏسڻ گهرجي.

پرے ہے چرخ نیلی فام سے منزل مسلماں کی
ستارے جس کی گرد راہ ہوں وہ کارواں تو ہے

مسلمان ته اقبال جي ڪلام جي هن روح کي گهٽ ئي سمجهن ٿا، پر غير مسلم انهن پيغامن تي ڌيان ڏين ٿا. ستارن کان اڳتي جهانن ۾ تحقيق جو سفر انسانيت جي معراج آهي. حبيب يونيورسٽي ڪراچيءَ ۾ ڊاڪٽر نرگس جي ليڪچر جو موضوع هو: 'دريافت جي خوشي، تجسس، سائنس ۽ يونيورسٽين جو اهم ڪردار' هتي هال تعليم جي ماهرن، سائنس سان دلچسپي رکندڙ ماڻهن، استادن ۽ شاگردن سان ڀريل هو. خلا جون حيرتون، سيارن جون گردشون ۽ ڪائنات جون سرگوشيون پنهنجي جاءِ تي، پر مون کي اُن عورت جي اَها ڳالهه وڌيڪ اهم لڳي، جنهن ۾ هن يونيورسٽين جي اڳواٽي واري ڪردار کي اجاگر ڪيو. اسان ته ڪيترن ئي سالن کان سرڪاري ۽ خانگي يونيورسٽين کي سندن قومي ۽ عالمي ذميوارين جو احساس ڏيارينداً پيا اچون، پر اسان جون ڳالهيون اڪثر بي اثر ثابت ٿين ٿيون. سرڪاري يونيورسٽين جي استادن جا پنهنجا مسئلا آهن. جهڙوڪ پڳهارون، پينشن ۽ رٽائرمينٽ جا مسئلا اِهي مسئلا شايد ان ڪري حل نٿا ڪيا وڃن، ته جيئن استاد انهن ئي مسئلن ۾ ڦاٿل رهن ۽ علمي ڪم تي ڌيان نه ڏئي سگهن. خانگي يونيورسٽيون هر وقت تعليم کي ڪاروبار بڻائڻ لاءِ تيار نظر اچن ٿيون. ملڪ اندر ملندڙ اسڪالرشپون هاڻي تقريباً ماضيءَ جي ڳالهه بڻجي ويون آهن. جڏهن ته پرڏيهي اسڪالرشپون به جڻ ڪاروبار بڻجي ويون آهن. وفاقي ۽ صوبائي تعليم جا کاتا به ڪنهن نه ڪنهن طريقي سان اسڪالرشپون پنهنجي پسنديده خاندانن کي ڏيارڻ چاهين ٿا.

پاڪستان جي سماجي، معاشي ۽ علمي پسماندگي سبب ماڻهن ۾ جيڪا مايوسي پيدا ٿي آهي، اَها منهنجي نظر ۾ سڀ کان وڌيڪ خطرناڪ ڳالهه آهي. اُٺون تعليمي ادارن ۾ يونيورسٽين سان گڏ ديني مدرسن ۽ ميڊيا ادارن کي به شامل سمجهان ٿو. انهن سڀني ادارن جي ڪوتاهين سبب پاڪستان جي هر عمر جي ماڻهن ۾ اِهو احساس پيدا ٿي ويو آهي ته هتي حالتون ڪڏهن به بهتر نٿيون ٿي سگهن. ماڻهن کي لڳي ٿو ته ڪو به ادارو يا اڳواڻ ملڪ جون حالتون بدلائڻ ۾ دلچسپي نٿو رکي. اسان جا دانشور سڀ ڪجهه سمجهن ٿا ۽ پاڻ ۾ انهن ڳالهين تي بحث به ڪن ٿا. انهن کي اِها به خبر آهي ته جيڪڏهن حالتون اِئين ئي رهيون ته ان جا خراب نتيجا سندن پنهنجي اولاد کي به ڀوڳڻا پوندا. پر يونيورسٽين ۾ جيڪڏهن ڪو استاد يا شاگرد انهن مسئلن ۽ سببن جي ڳالهه ڪري ٿو ته سندس پنهنجا ساٿي ئي کيس روڪي ڇڏين ٿا يا ان جي نشاندهي ڪن ٿا.

انٽرنيٽ اچڻ سان صورتحال ڪجهه تبديل ٿي آهي. سوشل ميڊيا تي سچ صرف ڳالهايو ئي نٿو وڃي، پر ماڻهن تائين پهچايو به وڃي ٿو. مصنوعي ذهانت ته هڪ وڏو انقلاب آڻي ڇڏيو آهي. اِها ماڻهن جي خيالن ۽ خدشن کي حقيقي شڪل ڏئي رهي آهي، بلڪ ڪڏهن ڪڏهن ان کان به وڌيڪ خوفناڪ منظر ناهي رهي آهي. سماج ۾ اڳواڻن ۽ ادارن تان ماڻهن جو اعتماد آهستي آهستي ختم ٿي رهيو آهي. اهڙي افراتفري ۽ ڇڪتاڻ واري صورتحال ۾ دانشورن جو ڪردار وڌيڪ اهم ٿي وڃي ٿو. تعليمي ادارن کي سرگرم رکڻ وقت جي ضرورت آهي. استادن کي گهرجي ته هُو سنجيدگيءَ سان سوچين ۽ غور ڪن. سياستدان ۽ حڪمران پهرين جيڪي چاهين ڪندا رهن، پر تحقيق ۽ تربيت ڪرائڻ يونيورسٽين جي بنيادي ذميواري آهي. يونيورسٽين جي ڪردار تي عالمي سياحت واري ڏينهن جي موقعي تي ٿيل هڪ مذاڪري ۾ به ڳالهه ٻولهه ٿي. هڪ بينڪر چيو ته پاڪستان ۾ اڃا تائين ڪٿي به سياحت جي موضوع تي پي ايڇ ڊي ناهي ڪرائي وئي. اِهو هن ملڪ جو بدقسمتيءَ وارو پاسو آهي، جنهن کي الله پاڪ بي حساب قدرتي حُسن سان نوازيو آهي.

پاڪستان ۾ ايتريون سياحتي جايون آهن، جو جيڪڏهن لاڳاپيل وزير ۽ آفيسر ايمانداريءَ سان سياحت تي ڌيان ڏين ته ايتري آمدني ٿي سگهي ٿي، جو ملڪ جا قرض به لاهي سگهجن ٿا. پر وفاقي هجي يا صوبائي حڪومت، سياحت کي گهٽ اهميت ڏني وڃي. سياحت واري وزير ۽ سيڪريٽري جي به اڪثر اِها ئي ڪوشش هوندي آهي ته ڪنهن ٻئي کاتي ۾ بدلي ٿي وڃن. پر سنڌ جي سياحت، ثقافت ۽ آثار قديمه واري وزير سيد ذوالفقار علي شاهه کي جيڪو به عهدو ملي، هُو اُن ۾ پوري دلچسپي وٺي اُن کي اهم بڻائڻ جي ڪوشش ڪري ٿو ان سان گڏ سنڌ ٽوئرزم ڊولپمينٽ ڪارپوريشن لاءِ سيد فياض علي شاهه جهڙو سرگرم ايم ڊي به مليو آهي. ان ڪري سنڌ جي تاريخي، روحاني ۽ سياحتي ماڳن تي ملڪ توڙي پرڏيهه کان سياحن جي اچ وڃ وڌي آهي. پاڪستان هن وقت دهشتگردي، افراتفري ۽ سياسي ۽ آئيني بحرانن جهڙن سنگين مسئلن کي منهن ڏئي رهيو آهي. اهڙي صورتحال ۾ سياحت کي وڌائڻ لاءِ وڌيڪ ڌيان ۽ محنت جي ضرورت آهي. هن ڀيري عالمي سياحت جو ڏينهن سنڌ ۾ هڪ مختلف انداز سان ملهايو ويو. سنڌ ۾ سياحت سان لاڳاپيل اهم آفيسر، ڪاروباري ماڻهو ۽ آهي سڀ ماڻهو جيڪي سنڌ ۾ سياحت وڌائڻ لاءِ ڪم ڪري رهيا آهن، قائداعظم هائوس ۾ گڏ ٿيا. سياحت ۽ ثقافت جي سيڪريٽري

IATA جي نمائندي سنڌ ۾ هوائي ٽڪيٽن ۽ بين ٽيڪسن کي ختم ڪرڻ تي زور ڏنو. شرڪت ڪندڙن چيو ته ملڪي ۽ پرڏيهي سياحن کي موبائل فون تي مصنوعي ذهانت ذريعي سنڌ جي سياحتي ماڳن بابت مڪمل معلومات ملڻ گهرجي. مثال طور ٽڪيٽ جي قيمت، رهائش جا انتظام ۽ موسم بابت سموري معلومات موجود هجي سياحت کاتي جي هن وقت تائين ڪيل ڪوشش، خاص طور تي ٿر لاءِ سفاري ٽرين، کي ساراهيو ويو. دائود انجنيئرنگ يونيورسٽي به سنڌ حڪومت سان ڪافي سهڪار ڪري رهي آهي ۽ ڊيٽابيس تيار ڪيو پيو وڃي. يونيورسٽي جي خاتون وائيس چانسلر به هن تقريب ۾ اهم تجويزون ڏنيون ۽ سياحت کاتي جون ڪجهه ڪوتاهيون به اجاگر ڪيون.

ڪان سواءِ بڻتڪن، IATA، ٽريول ايجنٽن ۽ خاص طور تي خواجا جهانزيب به شرڪت ڪئي. هن مذاڪري جو اهتمام يقيناً سيد فياض علي شاهه جي هڪ منفرد ڪوشش هئي. هن سال گڏيل قومن به عالمي سياحت واري ڏينهن لاءِ هڪ اهم موضوع رکيو هو: 'ڊجيٽل ٽيڪنالاجي ۽ مصنوعي ذهانت جي مدد سان سياحت کي نئين سِر منظم ۽ بهتر بڻائڻ' سڀئي شرڪت ڪندڙ اِن ڳالهه تي متفق هئا ته پاڪستان، خاص طور تي سنڌ ۾، هر قسم جي سياحت لاءِ ڪيترين ئي جايون موجود آهن، پر حڪومت ۽ خانگي شعبي کي وڌيڪ منصوبابندي ۽ ڌيان ڏيڻ گهرجي. IATAجي نمائندي سنڌ ۾ هوائي ٽڪيٽن ۽ بين ٽيڪسن کي ختم ڪرڻ تي زور ڏنو. شرڪت ڪندڙن چيو ته ملڪي ۽ پرڏيهي سياحن کي موبائل فون تي مصنوعي ذهانت ذريعي سنڌ جي سياحتي ماڳن بابت مڪمل معلومات ملڻ گهرجي. مثال طور ٽڪيٽ جي قيمت، رهائش جا انتظام ۽ موسم بابت سموري معلومات موجود هجي سياحت کاتي جي هن وقت تائين ڪيل ڪوشش، خاص طور تي ٿر لاءِ سفاري ٽرين، کي ساراهيو ويو. دائود انجنيئرنگ يونيورسٽي به سنڌ حڪومت سان ڪافي سهڪار ڪري رهي آهي ۽ ڊيٽابيس تيار ڪيو پيو وڃي. يونيورسٽي جي خاتون وائيس چانسلر به هن تقريب ۾ اهم تجويزون ڏنيون ۽ سياحت کاتي جون ڪجهه ڪوتاهيون به اجاگر ڪيون.

يونيورسٽي جا نوجوان شاگرد به موجود هئا. سندن دلچسپي ۽ ڌيان ڏسڻ وٽان هو. اهڙي قسم جي پينل ڊسڪشن سياحت کاتي کي پنهنجون ڪوتاهيون دور ڪرڻ ۾ مدد ڏئي سگهي ٿي ۽ خاص طور سياري جي موسم ۾ سنڌ جي سياحتي ماڳن کي وڌيڪ دلڪش بڻائي سگهي ٿي.

4 آڪٽوبر تي ڇا ٿيندو؟

عمران يعقوب خان

جڏهن هيءُ ڪالم ڇپبو ته ان کان ٻه ڏينهن پوءِ تحريڪ انصاف کي پنهنجي اعلان موجب لانگ مارچ ڪرڻو آهي. جڏهن ته حڪومت وٽ به ايتروئي وقت باقي آهي ته اها فيصلو ڪري ته خيبر پختونخوا ۾ گورنر راڄ لاڳو ڪرڻو آهي، بي اعتماديءَ جي رٽ ذريعي حڪومت تبديل ڪرڻي آهي يا صوبي ۾ نئين ڪابينا سان گڏ ڪو منتظم مقرر ڪرڻو آهي. تحريڪ انصاف ۽ حڪومت، ٻنهي لاءِ اِهي فيصلا ڪرڻ سولا ناهن. تحريڪ انصاف جي حلقن ۾ لانگ مارچ جي تاريخ کان ڪيترائي ڏينهن اڳ ئي اِهي ڳالهيون ٻڌڻ ۾ اچي رهيون هيون ته تياري مڪمل ناهي، تنهنڪري لانگ مارچ ملتوي ڪرڻ گهرجي. ڇا تحريڪ انصاف جي انتظامي صلاحيت ايتري آهي، جو ڏيڍ مهيني ۾ به مارچ کي منظم ڪري سگهي؟ هاڻي جڏهن لانگ مارچ ملتوي يا پوئتي ڪيو ويو آهي، تڏهن به پارٽيءَ مان ڪنهن اِهو نه ٻڌايو آهي ته مارچ ملتوي ڇو ڪيو ويو. ان کان به وڏو سوال اِهو آهي ته جيڪڏهن حڪومت خيبر پختونخوا ۾ گورنر راڄ لاڳو ٿئي ڪري، ته ڇا 4 آڪٽوبر تي لانگ مارچ ٿي سگهندو؟ هيل تائين صورتحال اِها آهي ته پاڪستان تحريڪ انصاف جي پارلياماني پارٽيءَ 4 آڪٽوبر تي پشاور کان اسلام آباد ڏانهن هر صورت ۾ لانگ مارچ شروع ڪرڻ جو فيصلو ڪري ورتو آهي. جڏهن ته خيبر پختونخوا جي وڏي وزير سهيل آفريديءَ پارٽيءَ جي اسيمبلي ميمبرن ۽ اڳواڻن کي تياري ڪرڻ جي هدايت ڪئي آهي. اهو فيصلو پاڪستان تحريڪ انصاف جي صوبائي سيڪريٽري اطلاعات شوڪت يوسفزئيءَ طرفان پارٽي قيادت کي لکيل ان خط باوجود ڪيو ويو آهي، جنهن ۾ هن لانگ مارچ جي مخالفت ڪئي هئي. خط ۾ هن پارٽي قيادت کي سمجهايو ته ٻاهرين خطرن ۽ دهشتگرديءَ ۾ واڌ کي نظر ۾ رکندي، ملڪ جي وسيع تر مفاد ۾ لانگ مارچ ملتوي ڪيو وڃي. هن لکيو ته وفاقي حڪومت ڪجهه معاملن کي بنياد بڻائي هنگامي حالت لاڳو ڪرڻ چاهي ٿي. رياست سان ٽڪراءَ ۾ اچڻ بدران ڳالهين جو رستو هموار ڪيو وڃي. سندس چوڻ هو ته افغانستان طرفان ڪنهن امڪاني حملي کي هنگامي حالت لاڳو ڪرڻ جو جواز بڻائي سگهجي ٿو. هن وڌيڪ چيو ته وفاقي حڪومت اِهو تاثر پيدا ڪري رهي آهي ته خيبر پختونخوا جي حڪومت سهڪار نٿي ڪري، تنهنڪري صوبي جي حڪومت ختم ڪرڻ جي ڪوشش ٿي سگهي ٿي. دهشتگرديءَ جي حمايت ڪرڻ جو الزام لڳائي پارٽيءَ تي پابندي به لڳائي سگهجي ٿي. اڳتي ڇا ٿيندو، اِهو ڏسڻ لاءِ توهان کي اڃا به ڏينهن انتظار ڪرڻو پوندو. حڪومت جي نظر سان ڏسجي ته امڪان جڏهن ته تحريڪ انصاف جي نظر سان ڏسجي ته خدشو اِهو آهي ته تحريڪ انصاف لانگ مارچ نه ڪري سگهندي. ان جا ڪيترائي سبب آهن.

پهريون سبب اِهوئي آهي ته پارٽي قيادت ۾ انتظامي صلاحيت جي کوٽ آهي. ٻيو سبب عدالت طرفان خيبر پختونخوا جي حڪومت کي لانگ مارچ لاءِ صوبي جا وسيلا استعمال ڪرڻ کان روڪڻ آهي. انهن وسيلن جي اڻهوند لانگ مارچ کي ڏکيو بڻائي سگهي ٿي. ٽيون سبب لانگ مارچ دوران دهشتگرديءَ جا خطرا آهن. چوٿون سبب اِهو خدشو آهي ته لانگ مارچ جي صورت ۾ وفاقي حڪومت سخت مزاحمت ڪندي، جنهن لاءِ حڪومت طرفان تياريون به ڪيون ويون آهن. وفاقي حڪومت طرفان تياريون جاري آهن. پر ساڳئي وقت اهڙيون خبرون به ملي رهيون آهن ته خود تحريڪ انصاف جي اندر به تبديليءَ جون هوائون گهلڻ شروع ٿي ويون آهن. وڏي وزير کي پارٽيءَ جي اندر مان ايندڙ بي اعتماديءَ جي رٽ ذريعي به تبديل ڪري سگهجي ٿو. حڪمران پارٽين طرفان بي اعتماديءَ جي رٽ آڻڻ يا گورنر راڄ لاڳو ڪرڻ جي صورت ۾ صوبي جي حڪمران پارٽي تبديل ٿي ويندي، پر جيڪڏهن تحريڪ انصاف جي اندر مان ئي وڏي وزير خلاف بي اعتماديءَ جي رٽ اچي ٿي ته ان جو فائدو اِهو ٿيندو ته وڏو وزير ته تبديل ٿي ويندو، پر صوبي ۾ تحريڪ انصاف جي حڪومت برقرار رهندي. ظاهر آهي ته تحريڪ انصاف لاءِ اِهو ئي سڀ کان مناسب رستو ٿي سگهي ٿو. ڇاڪاڻ ته جيڪڏهن صوبي ۾ سندس حڪومت ختم ٿي وئي ته وفاقي حڪومت سان ڳالهين دوران سندس سوديبازيءَ واري پوزيشن ڪمزور ٿي ويندي. اڳڪٿين جي حوالي سان مشهور اڳواڻ شير افضل مروت به چيو آهي ته سهيل آفريديءَ مٿان بي اعتماديءَ جي رٽ جي تلوار لٽڪي رهي آهي. سندس چوڻ موجب، تحريڪ انصاف جي باني ۽ وڪيل سلمان صفدر ذريعي پيغام ڏنو هو ته اسلام آباد ڏانهن مارچ ڪرڻ سهيل آفريديءَ جي صلاحيت کان وڌيڪ آهي. تنهنڪري سهيل آفريديءَ کي وڏ وزارت تان پاسيرو ٿيڻ گهرجي. شير افضل مروت موجب، علي امين گنڊاپور سهيل آفريديءَ کي ناڪام بڻائڻ لاءِ دٻاءَ وارو گروپ جوڙي رکيو آهي ۽ اسيمبليءَ جا لڳ ڀڳ 35 ميمبر بغاوت تي لڳل آهن. سندس چوڻ آهي ته تحريڪ انصاف جو باني به انهن ميمبرن جي حمايت ڪري ٿو. شير افضل مروت اِهو به چيو آهي ته جيڪڏهن سهيل آفريدي مارچ نه ڪري سگهيو، تڏهن به تحريڪ انصاف جو باني کيس معاف نه ڪندو. جڏهن هيءُ ڪالم ڇپجڻ جي مرحلي ۾ هو، تڏهن وزيراعظم هائوس ۾ وزيراعظم شهباز شريف جي صدارت هيٺ ٿيل اعليٰ سطحي مشاورتي اجلاس جي خبر اچي وئي. اجلاس ۾ خيبر پختونخوا ۾ گورنر راڄ يا هنگامي حالت لاڳو ڪرڻ بابت مختلف تجويزن تي غور ڪيو ويو. اجلاس ۾ خيبر پختونخوا سميت سڄي ملڪ ۾ امن امان جي مجموعي صورتحال جو جائزو ورتو ويو. تحريڪ انصاف جي لانگ مارچ جي اعلان ۽ پردي پٺيان ٿيندڙ رابطن تي به غور ڪيو ويو. جڏهن ته خيبر پختونخوا جي صورتحال کي نظر ۾ رکندي آئين جي آرٽيڪل 233 ۽ 234 بابت قانوني رايا ورتا ويا. ٻڌڻ ۾ آيو ته آئيني قدمن کي آخري شڪل ڏيڻ لاءِ وزيراعظم ۽ صدر مملڪت جي ملاقات به ٿي سگهي ٿي. گذريل اڍائي سالن دوران حڪومت طرفان تحريڪ انصاف سميت مخالف ڌرين ۽ مخالف ڌر طرفان حڪومت کي ڳالهين جون ڪيترين ئي آڇون ڪيون ويون آهن. پر حيرت جي ڳالهه اِها آهي ته ٻئي ڌريون هڪ ٻئي به ڳالهين لاءِ هڪ ميز تي نه وينديون آهن هڪ ڌر وٽ هڪ بهانو آهي ته ٻيءَ وٽ ٻيو منهنجي خيال ۾ بهاني بازيءَ جو اِهو سلسلو بند ڪرڻ سان ئي اڳتي وڌڻ جا رستا کلي سگهندا منهنجي خيال ۾ ڌرين بلڪ عوام جي دلين ۾ پيدا ٿيل مونجهارن کي گهٽائڻ ۽ آهستي آهستي ختم ڪرڻ جو هڪ ئي طريقو آهي ته پاڻ ۾ صلاح مشورن جو سلسلو شروع ڪيو وڃي ٻئي ڌريون صاف دل ۽ کليل ذهن سان گڏ ويهن مسئلن کي حل ڪرڻ لاءِ ويهن ته ڪي انهن کي وڌيڪ منجهائڻ جي سوچ سان جيڪڏهن ائين ٿي وڃي ته لانگ مارچن جي ضرورت پاڻمرادو ختم ٿي ويندي ۽ حڪمرانن کي به گورنر راڄ لاڳو ڪرڻ يا هلندڙ صوبائي حڪومت خلاف بي اعتماديءَ جي رٽ آڻڻ جي ضرورت نه پوندي. مون کي حيرت اُن ڳالهه تي آهي ته لانگ مارچ ڪرڻ ۽ ان کي روڪڻ بابت سوچيو پيو وڃي ان لاءِ تياريون به ٿي رهيون آهن پر ڪا به ڌر ڳالهين لاءِ تيار نظر نٿي اچي

سنڌ ۾ وسرندڙ بازيگريءَ جو لوڪ فن!

نور سنڌي

هڪ زمانو هو جڏهن سنڌ جي ڳوٺن، ميلن ۽ کليل ميدانن ۾ ڍول جي آواز سان ماڻهو تماشو ڏسڻ لاءِ گڏ ٿي ويندا هئا ڪو سنهي رسيءَ تي توازن جو مظاهرو ڪندو هو، ڪو اوچين ڪاٺين تي هلندو هو ته ڪوڙي قلابازيون کائيندو هو، ڪو لوهي ڇڪرن مان جسم پار ڪندو هو ته ڪو مٽي تي ڪيترائي ٿانوَ رکي حيرت انگيز توازن سان هلندو هو انهن ڪرتبن جي دنيا سان لاڳاپيل بازيگر خاندان جون عورتون، جن کي ڪيترن ئي هنڌن تي "ڪبوتريون" چيو ويندو هو سي پنهنجي جسماني مهارت سبب سنڌ جي لوڪ زندگيءَ ۾ ڌار سڃاڻپ رکنديون هيون بازيگريءَ جون پاڙون رڳو هڪ دور تائين محدود ناهن زباني روايتن ۽ موجود تحقيق ۾ بازيگر برادرين کي سنتو ماڙي، راجستان ۽ برصغير جي مختلف خانه بدوش فنڪار روايتن سان ڳنڍڻ جون ڳالهيون ملن ٿيون ڪئين نسلن کان اڄ ڏينهن تائين اهو فن تفريح کان وڌيڪ روزگار ۽ زندگيءَ جو وسيلو بڻيل آهي پر خاص طور تي ڪبوتري عورتن جو اهو فن جسماني مشقت، مسلسل مشق ۽ خطري سان ڀريل هو جڏهن ته ان مهارت جي بدلي ڪين نه مستقل آمدني ملي نه سماجي تحفظ ۽ نه ئي سندن فن کي محفوظ رکڻ لاءِ ڪو مضبوط ادارتي سهارو وقت سان جڏهن ميلا، کليل ميدان ۽ روايتي تماشا گهٽجڻ لڳا ته سڀ کان وڏو بار به انهن خاندانن تي پيو جيڪي اڳ ئي محدود وسيلن سان زندگي گذاريندا هئا ڪيترين ڪبوتري عورتن ۽ سندن خاندانن کي پنهنجو ورثي وارو فن ڇڏڻ، غيريقيني مزدوري يا بين پورهيت ڪمن ڏانهن وڃڻ تي مجبور ٿيڻو پيو اهڙيءَ طرح هڪ طرف فن ختم ٿيڻ لڳو ته ٻئي پاسي انهن فنڪارن جي معاشي ۽ سماجي محرومي به نظرانداز ٿيندي رهي بازيگريءَ جي حوالي سان مختلف تاريخي ۽ زباني روايتون موجود آهن جن ۾ فن ۽ بازيگر برادريءَ کي قديم سنتو ماڙي ۽ راجستان، خاص طور ماروڙ واري خطي سان ڳنڍيو وڃي ٿو بازيگر خاندان جي زباني روايتن ۾ راجپوتانا سان نسبت جو ذڪر ملي ٿو جنگين ڏڪرن ۽ معاشي تبديلين جي مختلف دورن ۾ ڪجهه خاندان جي لڏپلاڻ ٿي ۽ سندن خانه بدوشي سندن زندگيءَ جو حصو بڻجي وئي

راجستان کان سنڌ ڏانهن ٽرچي رستي ۽ پنجاب ڏانهن چولستان جي رستي اچڻ جون روايتون به ملن ٿيون سنڌ ۾ اچڻ کانپوءِ جسماني ڪرتب ۽ بازيگري ڪيترن خاندانن لاءِ روزگار جو اهم ذريعو بڻجي وئي اڳتي هلي اهو فن سنڌ تائين محدود نه رهيو برصغير ۾ بازيگرن ۽ ٻين روايتي فنڪار برادرين جون روايتون هندستان جي پنجاب، هريانا، راجستان ۽ اتر پرديش وارن علائقن ۾ به ملن ٿيون دنيا جي ٻين حصن ۾ به ميدان تي ٿيندڙ ڪرتب، جسماني لچڪ، توازن ۽ قلابازيءَ جا فن موجود رهيا آهن ترڪي ۽ وچ اوڀر جي ڪجهه علائقن کان وٺي رومانيا، بلغاريا، چين ۽ هنگري تائين مختلف روايتي فنڪاريءَ جون صورتون ڏسڻ ۾ اچن ٿيون يورپ جي روما ماڻهن جي ڏکڻ ايشيا مان قديم لڏپلاڻ بابت ٻولي ۽ جينياتي تحقيق موجود آهي ساڳئي طرح دنيا جي مختلف ملڪن ۾ هڪجهڙا ڪرتب هجڻ مان لازمي طور اهو ثابت نٿو ٿئي ته اهي سڀ هڪ ئي هنڌ کان منتقل ٿيا تاريخي لڏپلاڻ، ثقافتي مشابهت ۽ ثابت ٿيل نسب کي الڳ رکڻ ئي تحقيق جو صحيح طريقو آهي

سنڌ جون ڪبوتريون پنهنجي جسماني مهارت سبب خاص شهرت رکنديون هيون رسيءَ تي هلڻ، اوچين قلابازين، ڪاٺين يا ڏڪهن رسن تي هلڻ، ننڍن لوهي ڇڪرن مان جسم گذارڻ، جسم کي پوئتي موڙي زمين تان سِڪو يا سُئي کڻڻ ۽ مٽي تي ڪيترن ئي ٿانوَن جو توازن قائم رکڻ جهڙا ڪرتب سندن فن جو حصو هئا ڪڏهن پيرن يا جسم سان به شيون ٻڌي توازن برقرار رکيو ويندو هو اهڙي مهارت اوچتو پيدا نه ٿيندي هئي روايتن موجب ٻارن کي ننڍي عمر کان مشق ڪرائي ويندي هئي جڏهن ته لچڪ، توازن ۽ جسماني ڪنٽرول جي تربيت خاندان اندر ٿيندي هئي بازيگري رڳو هڪ عورت جو ڪرتب نه پر پوري خاندان جي گڏيل مهارت هوندي هئي مرد ڍول وڄائيندا ۽ ڪرتب ڪندڙ عورت سان هم آهنگ رهندا هئا تماشائي پئسا، اناج، ڪپڙا، گيهه يا ٻيون شيون ڏيندا هئا جن مان خاندان جو گذر سفر هلندو هو ڪجهه روايتن ۾ بازيگرن جي پنهنجي مُکي يا پنچائت، شاديءَ جا مخصوص طريقا، خاندان اندر فن جي منتقلي ۽ برادريءَ جي اندروني معاملن لاءِ پنهنجا ضابطا به بيان ڪيا وڃن ٿا انهن روايتن جو وڏو حصو اڃا باقاعده دستاويز ٿيڻ جو منتظر آهي جديد دور ۾ اهو منظر تيزيءَ سان بدلجي ويو وي سي آر ٽي وي ۽ سينيما کان پوءِ ڪيبل، موبائيل فون ۽ انٽرنيٽ ماڻهن جي تفريح جا وسيلا تبديل ڪري ڇڏيا شهرن جي واڌ سان کليل ميدان ۽ روايتي پڙاءُ جون جايون به گهٽجي ويون نتيجي ۾ ڪيترن بازيگر خاندانن کي پنهنجو روايتي پيشو ڇڏڻو پيو ڪنهن مزدوري اختيار ڪئي ڪنهن زراعت، ڪنهن ننڍو ڪاروبار ۽ ڪنهن ٻيو پورهيت ڪم

چين ۾ اڪروبيٽڪس جي هڪ قديم روايت موجود آهي جنهن ۾ توازن رسيءَ تي هلڻ جسماني لچڪ، مختلف اوچائين تان ڪرتب، شين کي توازن سان رکڻ ۽ جسماني قلابازيون شامل آهن وقت سان چين هن فن کي منظم تربيت، ادارن، اسٽيج ۽ ثقافتي سرپرستيءَ سان ڳنڍيو چيني اڪروبيٽڪس اڄ علمي سطح تي ٿيٽرن ۽ مختلف بين الاقوامي پروگرامن ۾ پيش ڪيو وڃي ٿو ان لاءِ باقاعده تربيت جا نظام موجود آهن دلچسپ ڳالهه اها آهي ته سنڌ جي ڪبوتري فن ۽ چيني اڪروبيٽڪس ۾ ڪيترن ڪرتبن جي نوعيت ۾ ظاهري مشابهت ملي ٿي رسيءَ تي توازن، مٽي تي ٿانو يا ٻيون شيون رکي ڪرتب ڪرڻ جسم کي ننڍن ڇڪرن مان گذارڻ ۽ غيرمعمولي جسماني لچڪ ٻنهي روايتن ۾ نظر اچي ٿي پر ان مشابهت کي ٻنهي فنن جي هڪ ئي تاريخي اصل جو ثبوت سمجهڻ درست نه ٿيندو سنڌ ۾ بازيگريءَ جي حوالي سان سوال آهي ته ڇا ان کي صرف ماضيءَ جو تماشو سمجهي وسارڻ گهرجي يا ثقافتي ورثي طور محفوظ ڪري ايندڙ نسل تائين پهچائجي؟ جيڪڏهن باقي بچيل بازيگر خاندانن جا انٽرويو، ڪرتب، لباس، ساز، اصطلاح ۽ روايتون رڪارڊ ڪيون وڃن ته هڪ اهم لوڪ تاريخ محفوظ ٿي سگهي ٿي ثقافت کاتو، يونيورسٽيون ۽ ثقافتي ادارا گڏجي تربيت، تحقيق ۽ اسٽيج جا موقعا پيدا ڪري سگهن ٿا هاڻي وقت آهي ته باقي بچيل ڪرتب ڏيکاريندڙ خاندانن کي ڳولي ڪين سندن سڃاڻپ ڏني وڃي سندن فن ۽ زندگيءَ جون ڪهاڻيون محفوظ ڪيون وڃن ۽ انهن کي باعزت روزگار، مناسب معاوضي، محفوظ ڪم ۽ ٻارن جي تعليم لاءِ سهارو ڏنو وڃي ثقافت کاتي، يونيورسٽين، آرٽس ڪائونسلن ۽ ٻيا ادارا گڏجي اهڙو پروگرام شروع ڪن ڪبوترين جي رسيءَ تي رکيل قدم سان هڪ تاريخ جڙيل آهي اڄ جو ته ان تاريخ جي وارثن جا هٿ مضبوط ڪيون

اڄوڪو ڏينهن ..... 02 آڪٽوبر

رامچند ڪيولراماڻي

اڄ هند ۽ سنڌ جي مشهور تعليم دوست انسان انجنيئر رامچند ڪيولراماڻيءَ جي جنم جو ڏينهن آهي هو 2 آڪٽوبر 1884ع تي موجوده نوشهري فيروز ضلعي جي شهر پريا ۾ پيدا ٿيو هن سول انجنيئرنگ ۾ گريجوئيشن ڪئي ۽ پوسٽ ۽ ٽيليگراف کاتي ۾ ملازمت ڪئي. هن 1938ع ۾ ڪراچيءَ ۾ سيتارام پرڪاش هائير سيڪنڊري اسڪول جو بنياد رکيو. ورهاڱي کان پوءِ ممبئيءَ ۾ وڃي رهيو ۽ اتي به ساڳئي نالي سان اسڪول قائم ڪيائين. اهو اسڪول اڄڪلهه ممبئيءَ جي بهترين اسڪولن ۾ شمار ٿيڻ لڳو هن کي پوسٽ ۽ ٽيليگراف شعبي مان رٽائر ٿيڻ ڪانپوءِ پينشن جا جيترا به پئسا مليا سي غريب ۽ گهرجائو ڏتڙيل سنڌين تي خرچ ڪري ڇڏيائين. هن 1965ع ڌاري هيءُ جهان ڇڏيو.

عبدالوهاب ناظم طيباڻي

عبدالوهاب ناظم طيباڻي پنهنجي دور جو نامور شاعر ۽ ادب جو خدمتگار هو سندس جنم 2 آڪٽوبر 1905ع تي دوست محمد طيباڻيءَ جي گهر شڪارپور ۾ ٿيو هن شڪارپور ۾ ئي تعليم حاصل ڪئي ۽ تعليم مڪمل ڪرڻ کان پوءِ ٻراج کاتي ۾ ڪلارڪ مقرر ٿيو اڳتي هلي هيڊڪلارڪ طور سندس ترقي ٿي. هن شڪارپور ۾ ادبي سرگرمين کي هٿي وٺرائڻ لاءِ ساراهه جوڳيون ڪوششون ڪيون. سندس انهن ڪوششن کي مانُ ڏيندي "ماهوار اديب سنڌ رسالي" جي شروعاتي پرچن جي سُرورق تي سندس تصوير ڇهبجندي رهي. هن 1941ع ۾ سنڌ سڌار سوسائٽيءَ پاران سڏايل پنجين سنڌي ادبي ڪانفرنس کي ڪامياب بڻائڻ ۾ پڻ بنيادي ڪردار ادا ڪيو هو هڪ قادرالڪلام شاعر هو ۽ شڪارپور جي طرحي مشاعرن ۾ شوق سان شرڪت ڪندو هو شاعريءَ سان گڏ مضمون به لکندو هو. سنڌي ادب جي هن روشن ستاري 14 جون 1962ع تي وفات ڪئي.

ايشور آنچل

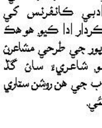

سنڌي ٻوليءَ جي هن نامور ساهتڪار جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1928ع ۾ ڪراچيءَ ۾ ٿيو سندس پورو نالو ايشور نارائڻ داس شرما هو ۽ آنچل سندس شاعرانو تخلص هو هن شاعريءَ جي مختلف صنفن تي طبع آزمائي ڪئي، خاص طور تي غزلن ۽ آزاد نظمن تي سندس ڪو مٽ ثاني نه هو هن ڪيترائي ڪتاب لکيا، جن ۾ "پيار ۽ پڇسو"، "گهنڊ پيو ڳوڙي"، "خاڪ لب"، "پاچولا سانجهيءَ جا"، "پنڌ تنل واريءَ تي"، "آتم جي تلاش" ۽ "ڪانڌاڻا انڌيري رات ۾" شامل آهن. هن 5 جولاءِ 1998ع تي الهاس نگر ممبئيءَ ۾ لاڏاڻو ڪيو.

انيتا غلام علي

انيتا غلام عليءَ جو نالو سنڌ جي مشهور تعليمي ماهرن ۽ سماجي اڳواڻن ۾ نمايان مقام رکي ٿو هن مهان خاتون جو جنم 2 آڪٽوبر 1934 تي ڪراچيءَ ۾ ٿيو. هوءَ شمس العلماءِ مرزا قليچ بيگ جي ڏهٽي ۽ مشهور قانوندان جسٽس فيروز علي نانا جي نياڻي هئي. هن ڊي جي سائنس ڪاليج ڪراچيءَ مان بي ايس سي جي سند ۽ ڪراچي يونيورسٽيءَ مان ايم ايس سي (مائڪرو بائلاجي) جي سند حاصل ڪئي هن 1961ع ۾ سنڌ مسلم ڪاليج ڪراچيءَ ۾ ليڪچرار طور پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات ڪئي. نوڪريءَ دوران پاڪستان ڪاليج ٽيچرس ايسوسيئيشن سنڌ جي صدر طور خدمتون سرانجام ڏنائين. ان کان علاوه ڪراچي يونيورسٽيءَ جي سينڊيڪيٽ ۽ سينيٽ جي ميمبر طور به ڪم ڪيائين. هن لڳ ڀڳ 20 سال

ريڊيو پاڪستان تي انگريزيءَ ۾ خبرون پڙهيون هن سنڌ جي نگران ڪابينا ۾ وزير تعليم ۽ ثقافت، سائنس ۽ نوجوانن جي معاملن واري وزير طور ذميداريون سنڀاليون هوءَ لڳ ڀڳ 20 سال سنڌ سرڪار جي "سنڌ ايڊيوڪيشن فائونڊيشن (سيف)" جي سرواڻ پڻ رهي. هن ڪيترن ئي بين الاقوامي ڪانفرنسن ۾ پاڪستان جي نمائندگي ڪئي. هن عظيم عورت 8 آگسٽ 2014ع تي هن فاني دنيا مان هميشه لاءِ موڪلايو. سندس تعليمي ۽ سماجي خدمتن کي مڃتا ڏيندي پاڪستان سرڪار کيس حسن ڪارڪردگي ۽ ستاره امتياز جي تمغن سان نوازيو. نامياري ليکڪا حميرا اطهر انيتا غلام عليءَ جي زندگيءَ ۽ ڪارنامن تي اردوءَ ۾ هڪ ڪتاب لکيو آهي، جيڪو آڪسفورڊ يونيورسٽيءَ مان ڇپجي پڌرو ٿيو.

لکمي کلاڻي

هن مشهور سنڌي ليکڪ جو جنم اڄوڪي ڏينهن تي 1935ع ۾ سکر ۾ ٿيو ورهاڱي ڪانپوءِ پهريائين بنارس ۽ پوءِ ڪلڪتي ۾ وڃي آباد ٿيو هن بنارس هندو يونيورسٽيءَ مان سول انجنيئرنگ ۾ گريجوئيشن ڪئي ۽ ڪلڪتي جي هڪ انجنيئرنگ فرم ۾ نوڪري ڪئي. هن انڊين انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ جي قيام ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪيو ۽ انهيءَ اداري جي ڊپٽي ڊائريڪٽر طور خدمتون سرانجام ڏنيون هن مشهور ادبي رسالي رچنا جي ايڊيٽر طور به خدمتون سرانجام ڏنيون. سنڌي ادبي دنيا ۾ هن جو نالو هڪ بهترين ڪهاڻيڪار ۽ ناٽڪ نويس طور مشهور آهي هن 23 ڪتاب لکيا، جن ۾ ڪهاڻين جا مجموعا، ناول، سوانح عمريون ۽ ترجمو ڪيل ناول شامل آهن هن جي ڇپيل ڪتابن ۾ "من جا محال کنڊر" (سفرنامو)، "ڳڻا جي هن پار" (ڪهاڻيون)، "ستيا جت ري" (بنگالي ليکڪ جي آتم ڪهاڻي) ۽ "مٽيءَ جي مهڪ" (ڪهاڻيون) شامل آهن سندس مشهور ڊرامن ۾ "ڳڏا ڳڏيون"، "واريءَ سنڌو ڪوٽ" ۽ "پنهنجو دشمن" شامل آهن.

الطاف اثير

اڄ نالي واري شاعر آثار قديمه جي ماهر ۽ مشهور ليکڪ الطاف اثير جي سالگره جو ڏينهن آهي. الطاف اثير جو جنم 2 آڪٽوبر 1948ع تي خيرپور ميرس ضلعي جي مشهور شهر راڻيپور ۾ ٿيو هن بي ايڊ، ايل ايل بي، ايم اي (سياسيات) ۽ ايم اي (آثار قديمه) جون سندون حاصل ڪيون هن 1980ع ۾ شاهه عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور جي آثار قديمه واري شعبي ۾ پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات ڪئي ۽ 2008ع تائين انهيءَ شعبي سان لاڳاپيل رهيو انهيءَ دوران هن مختلف عهدن تي ڪم ڪيو، جن ۾ سچل چيئر جو ڊائريڪٽر، انڊس اسڪرپٽ ريسرچ سيل جو انچارج، پير راشد روضي ڌڻي چيئر جي صلاحڪار بورڊ جو سيڪريٽري، ثانوي ۽ اعليٰ ثانوي تعليمي بورڊ سکر جي بورڊ آف گورنرس جو ميمبر ۽ مڪليءَ جي تاريخي ماڳن بابت آثار قديمه کاتي سنڌ جي اسٽيئرنگ ڪميٽيءَ جو ميمبر شامل آهن. هن ادبي دنيا ۾ هڪ شاعر طور 1966ع ڌاري پير پاتو ۽ 1970ع کان تحقيقي مقالا لکڻ شروع ڪيا. هن ڪيترائي ڪتاب پڻ لکيا، جن ۾ "ساعت ساعت راهه نهاريان"، "غلام حيدر گوڏڙئي جو رسالو" ۽ "سچل سرمست اور خواجه فريد کي فکري مماثلت" شامل آهن.

ايوب گاد

مختيار انڙ

هن نامياري شاعر، ڪهاڻيڪار، ڊراما نگار ۽ مصور جو جنم 2 آڪٽوبر 1960ع تي لاڙڪاڻي ۾ ٿيو هن نفسيات ۾ بي اي ۽ سنڌي ادب ۾ ايم اي جون سندون حاصل ڪيون ۽ ان کان علاوه ڊرائنگ جو امتحان پاس ڪيو پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات لاڙڪاڻي جي هڪ اسڪول ۾ ڊرائينگ ٽيچر طور ڪيائين. هو هڪ بهترين جترڪار آهي ۽ سندس تصويرون ڪيترن ئي شهرن ۾ نمائش لاءِ پيش ڪيون ويون آهن. هڪ ڊراما نگار طور هن جا لکيل ڪيترائي ڊراما پاڪستان ٽيليويزن سينٽر ڪراچي ۽ مختلف نجي ٽيليويزن چئنلن تان نشر ٿيندا رهيا آهن. هن ڪنول نالي سان هڪ آڊيو وڊيو پراڊڪشن جو بنياد وجهي ڪيترن ئي فنڪارن کي عوام ۾ مقبول بڻايو ۽ "موهن جو دڙو آرٽسٽ فورم" جو بنياد وجهي فنڪارن جي ڀلائيءَ وارن ڪمن ۾ هٿ ونڊايو هن ڪجهه ڪتاب پڻ لکيا آهن، جن ۾ "پيار جي چانو" (شاعري)، "اڪ التي ڏار" (شاهه جي بيتن جي تشريح)، "جنهن سان پسجي پرينءَ کي" (حضور ﷺ جا معجزا)، "پرين وس نه پنهنجي" (ڪهاڻيون)، "محبتون ماڻهيون ناهن" ۽ "ٽيلي ناٽڪ ڪيئن لکجي" شامل آهن.

عبدالوهاب منشي

عبدالوهاب منشي حيدرآباد جو مشهور سماجي سرواڻ، قانوندان ۽ ڪالم نگار آهي. هن جو جنم 2 آڪٽوبر 1980ع تي حيدرآباد جي مشهور منشي خاندان ۾ ٿيو هن بي ڪام ۽ ايل ايل بي جون سندون حاصل ڪيون ۽ هاءِ ڪورٽ جي وڪيل طور ڪم ڪري رهيو آهي. هن 14 سالن جي عمر ۾ "روزاني آفتاب حيدرآباد" ۾ ڪالم لکڻ شروع ڪيا، ان کان پوءِ حيدرآباد جي ٻين اخبارن ۾ به ڪالم لکندو رهيو آهي. هن "روزاني سنڌو" ۽ "روزاني آفتاب" جي اعزازي ايڊيٽر طور به ڪم ڪيو هڪ نجي ٽيليويزن جي بيورو چيف طور به خدمتون سرانجام ڏنائين هو سنڌي رائيٽرس ڪلب جو صدر ۽ سنڌ جرنلسٽ سوسائٽيءَ جو سينئر وائيس پريزيڊنٽ رهي چڪو آهي. ان کان علاوه ڪيترين ئي ادبي، سماجي، قانوني ۽ صحافتي تنظيمن سان لاڳاپيل رهيو آهي، جن ۾ فورم آف رائيٽس، جسٽس ۽ پيس، حيدرآباد اليڪٽرانڪ ميڊيا ايسوسيئيشن، هاءِ ڪورٽ بار ايسوسيئيشن حيدرآباد ۽ جرنلسٽ رائيٽس فورم وغيره شامل آهن. اڄڪلهه پاڻ حيدرآباد انسٽيٽيوٽ آف انٽرنيشنل افيئرس جي جنرل سيڪريٽريءَ طور ڪم ڪري رهيو آهي.

علامه محمد عثمان قرآني

هن نامور ديني عالم، اديب ۽ شاعر جي ولادت 21 فيبروري 1879ع تي تعلقي ڪوٽ غلام محمد جي ڳوٺ ڏينگاڻ پرڳڙيءَ ۾ ٿي. قرآن شريف، فارسيءَ ۽ عربيءَ جي تعليم حاصل ڪري فارغ التحصيل ٿيو ڪجهه عرصو ديوبند جي مدرسي ۾ پڻ پڙهيو. هن شادي پلي اسٽيشن ويجهو ڳوٺ عمر پنهوري ۾ ديني مدرسو کولي ديني علمن کي عام ڪيو هو هڪ قادرالڪلام شاعر ۽ نثر نويس هو هن ڪيترائي ڪتاب پڻ تحرير ڪيا. هن بزرگ 2 آڪٽوبر 1936ع تي دم ڌڻيءَ حوالي ڪيو

سيد باغ علي لکوي

سيد باغ علي لکوي پنهنجي دور جو مشهور حڪيم، صحافي ۽ شاعر هو سندس ولادت 12 آڪٽوبر 1899ع تي لکي ضلعي شڪارپور ۾ ٿي سندس والد سيد غلام محمد شاهه شاهه هڪ مشهور حڪيم هو سيد باغ عليءَ سنڌي فائنل جو امتحان پاس ڪيو ۽ پنهنجي والد کان فارسي، عربي ۽ اردو سکيائين هو هڪ محنتي صحافي هو هن تنڊي جان محمد مان هفتيوار "پيغام ڪل" اخبار ۽ سکر مان هفتيوار "نقيب" اخبار جاري ڪئي 1925ع ڌاري شاعري ڪرڻ شروع ڪيائين ۽ ان بعد نثر به لکڻ شروع ڪيائين هن جي شاعريءَ ۾ غزل، مرثيه ۽ قصيده وغيره شامل آهن ڪجهه افسانا، ڪهاڻيون ۽ مضمون پڻ لکيائين هن چار ڪتاب مرتب ڪيا، جن ۾ "گلزار سعادت"، "گلشن وحدت"، "گلستان طريقت" ۽ "غنچه حقيقت" شامل آهن هو پنهنجي والد وانگر هڪ مشهور حڪيم پڻ رهيو هن بزرگ 2 آڪٽوبر 1984ع تي وفات ڪئي.

امير علي شاهه جاموٽ

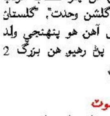

اڄ مشهور سياستدان امير علي شاهه جاموٽ جي ورسيءَ جو ڏينهن آهي هن نالي واري انسان جو جنم سيد محمد انور شاهه جاموٽ جي گهر 18 جنوري 1941ع تي مٽياريءَ ۾ ٿيو هن 1965ع ۾ ايل ايل بي جي سند حاصل ڪئي 1971ع ۾ پنهنجي وڏي ڀاءُ سيد امداد علي شاهه جاموٽ جي وفات بعد پنهنجي تڪ مان بنا مقابلي سنڌ اسيمبليءَ جو ميمبر چونڊيو ويو اڳتي هلي 2002ع، 2008ع ۽ 2013ع وارين عام چونڊن ۾ سوڀ ماڻي قومي اسيمبليءَ جو ميمبر چونڊيو ويو سياسي طور تي هو پاڪستان پيپلز پارٽيءَ سان لاڳاپيل هو مٽياريءَ جي ٻهرين ڊائريڪٽ ڊائلنگ ٽيليفون ايڪسچينج ۽ مٽياري ڪاليج سندس ذاتي ڪوششن سان قائم ٿيا مٽياريءَ کان نصرپور ۽ مٽياريءَ کان ڀٽشاهه سانڊ ڏانهن ويندڙ پڪا رستا به سندس ڪوششن سبب ٺهيا هن 2 آڪٽوبر 2023ع تي حيدرآباد ۾ وفات ڪئي سندس جسد خاڪي کي مٽياريءَ ۾ دفنايو ويو

بدرالنساء قريشي

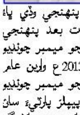

اڄ سنڌ جي مشهور تعليمي ماهره بدرالنساء قريشيءَ جي ورسيءَ جو ڏينهن آهي هن سلجهيل وند ناريءَ 25 مئي 1937ع تي سکر ۾ پنهنجي جيون جو سفر شروع ڪيو حيدرآباد جي مدرسته البنات مان مئٽرڪ جو امتحان 1955ع ۾ ۽ ساڳئي شهر جي نئرت گرلز ڪاليج مان انٽرميڊيئٽ جو امتحان 1957ع ۾ پاس ڪيائين اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽي جامشوري مان 1959ع ۾ بي اي ۽ 1961ع ۾ ايم اي (اڪنامڪس) جي سند حاصل ڪيائين هن پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات 1963ع ۾ گورنمينٽ ڪاليج فار وومين لاڙڪاڻي ۾ اڪنامڪس جي ليڪچرار طور ڪئي 1975ع کان 1985ع تائين گورنمينٽ اسلاميه ڪاليج فار وومين ڪراچيءَ ۾ اسسٽنٽ پروفيسر طور ڪم ڪيائين ان بعد سال کن سنڌ جي تعليم ۽ ثقافت واري کاتي ۾ ڊپٽي سيڪريٽريءَ طور خدمتون سرانجام ڏنائين 1986ع ۾ گورنمينٽ ڪاليج فار وومين ڪراچيءَ ۾ پروفيسر طور سندس مقرري ٿي ۽ انهيءَ ئي ڪاليج مان 1997ع ۾ رٽائر ڪيائين رٽائرمينٽ کان پوءِ سنڌ ٽيچرس فائونڊيشن جي ڊائريڪٽر طور ذميداريون سنڀاليائين ميڊم بدرالنساء قريشيءَ 2 آڪٽوبر 2024ع تي اسلام آباد ۾ دم ڌڻيءَ حوالي ڪيو کيس اسلام آباد جي ايڇ 11 سيڪٽر جي قبرستان ۾ مٽيءَ ماءُ حوالي ڪيو

CLASSIFIED ADVERTISMENT

ڪورٽ نوٽيس

عام اطلاع

هجڻ ۽ سول/ فيملي جج حيدرآباد

موجب، مبينا طور غيرقانوني حراست ۾ رکيل اويس احمد کي بازياب ڪرايو ويوجڏهن ته سپاهي ايس ايڇ او طاهر دايو کي ناحق باندي بڻايل اويس احمد ميتلو سميت سيشن جج انعام علي ڪلهوڙو جي عدالت ۾ پيش پوڻ جو حڪم ڏنو آهي عدالت ايس ايڇ او اي سيڪشن خيرپور کي سومر ڏينهن عدالت ۾ پيش ٿيڻ جو حڪم جاري ڪري ڇڏيو آهي

بقايا	29	روزاني عبرت

بين ميڊيا سينٽر تي پهچي احتجاجي مظاهرو ڪري نعريبازي ڪئي مظاهرين چيو ته اٽڪل 2 سال اڳ هٿياربندن گهر ۾

سيل ڪيا ۽ مختلف روڊن تي بيٺل 3 ڪارن ۽ 6 رڪشن کي تحويل ۾ وٺي ڇڏيو ان سلسلي ۾ ڊپٽي ڪمشنر شهزاد احمد چيو ته شهر ۾ حدخلين ۽ روڊن مٿان گاڏين سميت رڪشا بيهارڻ سان عام شهرين کي تڪليف اچڻ سان گڏوگڏ شهر جي سونهن تي فرق پئي ٿو جنهن ڪري اسين اهڙي قسم جو ڪوبہ عمل برداشت نہ ڪنداسين، هنن چيو تہ روڊ رستا ڪليل

ڪري ماءُ ۽ ٻار جي صحت مرڪز (ايم سي ايڇ سي) جو درجو ڏنو ويو آهي جتي علائقي جي عوام لاءِ 24 ڪلاڪ مفت طبي سهولتن جي فراهمي جو باقاعده افتتاح ڪيو ويوافتتاحي تقريب ۾ پي سي چيئرمين رئيس عقيل احمد سري، پي پي ايڇ آءِ جي ڊسٽرڪٽ مئنيجر جيٺا نند، ايگزيڪيوٽو آفيسر پي پي ايڇ آءِ شاهد جتوئي، ميڊيڪل آفيسر ڊاڪٽر سنجي ڪمار ۽ ڊسپنسر زاهد علي ميمڻ سميت بين لاڳاپيل عملدارن شرڪت ڪئي

آفيس آف دي ڪمانڊنٽ
اسپيشلائزڊ ڪمانڊو ٽريننگ سينٽر
سڪرنڊ ايٽ نصري

ڪليل نيلاميءَ لاءِ ٽينڊر

هن پڌرائيءَ ذريعي عام اطلاع ڏنو وڃي ٿو تہ اسپيشلائزڊ ڪمانڊو ٽريننگ سينٽر سڪرنڊ جي فائرنگ رينج مان ليڊ سڪو ڪڍڻ جي اوپن نيلامي 2026_10_15 تي 12:00وڳي منجهند، ڪمانڊنٽ ايس سي ٽي سي سڪرنڊ جي آفيس ۾ منعقد ڪئي ويندي. خواهشمند ٺيڪيدار چاڻايل نيلاميءَ ۾ حصو وٺي سگهن ٿا.

هدايتون/شرط ۽ ضابطا

1. ٺيڪيدار مبلغ -/300,000 رپيا (رپيا ٽي لک فقط) ايڊوانس ادائيگي طور اڪائونٽ آفيس ۾ ڪمانڊنٽ، ايس سي ٽي سي سڪرنڊ جي نالي پي آرڊر ذريعي جمع ڪرائيندا.
2. ٽينڊر في مبلغ -/3,000 رپيا روڪ يا ڪمانڊنٽ، ايس سي ٽي سي سڪرنڊ جي نالي پي آرڊر ذريعي ادا ڪئي ويندي.
3. ڪانٽريڪٽ تحت ليڊ سڪو ڪڍڻ جو مدو فقط 15 ڏينهن هوندو.
4. آڇ مڪمل ٿيڻ کان پوءِ ٺيڪيدار هڪ هفتي اندر مڪمل واجب الادا رقم ڪمانڊنٽ، ايس سي ٽي سي سڪرنڊ جي نالي پي آرڊر ذريعي ادا ڪرڻ جو ذميوار هوندو.
5. ٺيڪيدار ليڊ سڪو ڪڍڻ دوران فائرنگ بٽ جي مرمت پڻ ڪندو.
6. مجاز اٿارٽي کي اڳواٽ اطلاع کان سواءِ ڪانٽريڪٽ ختم ڪرڻ جو حق حاصل هوندو.
7. سينٽر جي سيڪيورٽيءَ لاءِ خاص انتظام ڪيا ويندا. ٺيڪيدار جي سيڪيورٽي ڪليئرنس يافتہ عملي کان سواءِ ڪنهن بہ ٻئي عملي کي سينٽر جي احاطي ۾ داخل ٿيڻ جي اجازت نہ هوندي ۽ انهن جا ڪردار سرٽيفڪيٽ لاڳاپيل ضلعي پوليس کان حاصل ڪرڻ لازمي هوندا.
8. وڌيڪ پڇا ڳاڇا ۽ معلومات لاءِ محمد يحيٰ، اڪائونٽنٽ، ايس سي ٽي سي سڪرنڊ، موبائل نمبر: 0300-3635691 تي رابطو ڪريو.

(فتح محمد شيخ)، ايس پي ايس
ايس پي/ڪمانڊنٽ
اسپيشلائزڊ ڪمانڊو ٽريننگ سينٽر
سڪرنڊ ايٽ نصري

WORK FOR SINDH www.iwork4sindh.com JOB PORTAL BY INFORMATION DEPARTMENT
INF/KRY/4343/2026

خيرپور لڳ اٺ برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، فائرنگ ۾ نوجوان مارجي ويو، 3 ڄڻا زخمي

ڳوٺ محمد سليمان اڄڻ واسي ڌرين ۾ مال جي پيل تان جهيڙو دوران فائرنگ ۾ 24 ورهين جو عمر مارجي ويو

فائرنگ دوران زخمي نادر علي ولد حاڪم علي، معروف علي ولد نبين خان اڄڻ ۽ لاش کي اسپتال منتقل ڪيو ويو

زخمين کي گهٽي جوڳي حالت ۾ نوابشاهه ريفر ڪيو ويو، لاش ضروري ڪارروائي بعد وارثن حوالي ڪيو ويو

ڪڪڙ پرسان نامعلوم ڪار جي ٽڪر ۾ روڊ پار ڪندڙ ٽيڻگر فوت

مين انڊس هاءِ وي تي ڪار روڊ پار ڪندڙ 12سالن جي صدورو ٻهڙ کي زوردار ٽڪر هنيو

ٽيڻگر کي زخمي حال ۾ اسپتال منتقل ڪيو ويو جتي ڊاڪٽرن فوتگي جي تصديق ڪئي

ضروري ڪارروائي بعد لاش وارثن حوالي، ڪار ڊرائيور موقعي تان فرار ٿيڻ ۾ ڪامياب

پشاور: مقامي اسڪول ۾ ٻارڙا ٽيبلو پيش ڪري رهيا آهن

ڪڪڙ: فوت ٿيل ٽيڻگر جو لاش اسپتال ۾ پيل آهي

ڪمبٽ ويجهو چور پرائمري اسڪول جا تالا ٽوڙي سامان ڀهاري ويا

هالاڻي: فوتي شخص جو لاش اسپتال ۾ پيل آهي

هالاڻي ويجهو ڪوچ جو موٽرسائيڪل کي ٽڪر لڳڻ سبب نوجوان فوت

ٻيرلو ٿاڻي تي عدالتي چاپو، غيرقانوني حراست ۾ رکيل شخص بازياب

خانپور: قاتلن ۽ سهولتڪارن جي گرفتاري لاءِ مقتول جي وارثن ٻارن احتجاج ڪيو پيو وڃي

سيوهڻ جي شاگرداڻي هيومينيٽيز ۾ پهرين پوزيشن ماڻي گولڊ ميڊل کٽي ورتو

خانپورمهر کان ٻه سال اڳ قتل ٿيل مولا بخش مهر جي قاتلن ۽ سهولتڪارن جي گرفتاري لاءِ وارثن جو احتجاجي مظاهرو

ٽنڊو جام: ايس ٽي پي پارڻ احتجاج ڪيو پيو وڃي

ٽنڊوغلام علي کهر جي بجلي ناهيندي ڪرنٽ لڳڻ سبب نوجوان فوت ٿي ويو

سرهڻ: پوزيشن حاصل ڪندڙ شاگرداڻي کي انعام ڏنو پيو وڃي

ٽنڊومحمد پرتاب پوليس قتل ڪيس ۾ جوابدارن جي گرفتاري لاءِ احتجاج

دادو ويجهو رڪشا ۽ موٽرسائيڪل ۾ ٽڪر، 8 ڄڻا زخمي

حيدرآباد جي قديمي قبرستان سخي حسين شاهه تي مبينا قبضي خلاف احتجاج

ڪوٽ غلام محمد جسڪاڻي اسٽاپ وٽ مڪ موري زبون حالي جو شڪار

ڪوٽڙي لڳ ٽيڻگر کي سان ميمڻا زيادتي ڪندڙ جوابدار آزاد، وارثن جو احتجاج

ڪزيو گهنور ۾ افغاني پناهه جي حملي ۾ پوربهيت زخمي، رپورٽ داخل

ڪوٽڙي: مبينا طور تي قيد بعد بازياب ڪرايل ٽيڻگرين

ڪوٽڙي مان پراسرار نموني گم ٿيل ٻه شاگرداڻيون ڪراچي مان هٿ اچي ويون

ميهڙ ۾ پرياسي بدامني جاري، چڙهيل شهري کان موبائل ۽ روڪ رقم ڦري ويا

شهدادپور ۾ پوليس چوڪي مان هٿڪڙين سميت جوابدار فرار، پوليس ۾ ٿرٿلو

ڪوٽ غلام محمد: روڊ جي ٽياهه ٿيل پل جيڪو ڪنهن وقت حادثي جو سبب بڻجي سگهي ٿو

ٽنڊوالهيار ۾ 23 ورهين جو نوجوان قاهو ڪائي خودڪشي ڪري ڇڏي

ميهڙ پوليس ڪارروائي، چوري ٿيل ٻه موٽرسائيڪلون هٿ، مالڪن حوالي

خانپورمهر: ڪهڙ جي فائرنگ خلاف احتجاج ڪيو پيو وڃي

ميهڙ ۾ بنيادي مسئلا حل نه ٿيڻ خلاف 19هين ڏينهن به احتجاج

ڪمبٽ لڳ پوليس پارڻ ٻن جوابدارن کي منشيات سميت گرفتار ڪرڻ جي دعوي

ايس ايس پي خيرپور پارڻ اڙدلي روم دوران 5 اهلڪارن کي نوڪريءَ مان خير، 1350 کي سزائون

خانپورمهر ۾ حاجي سيف الله مهر جي گهر تي فائرنگ خلاف احتجاجي ڌرڻو

دادو: شهرين پارڻ مطالبن جي حمايت لاءِ احتجاج ڪيو پيو وڃي

جيڪب آباد ۾ حددخلين ۽ بي ترتيب پارڪنگ خلاف ڪارروائي، 9 دڪان سيل

ٽنڊوالهيار ۾ ڏينهن ڏٺي جي ڪباڙي جي دڪان تان ڦر، ڌاڙيلن جو احتجاج

حيدرآباد ۾ سائيڪلنگ سهولت جي عالمي اداري جي وفد پارڻ دورو

حيدرآباد: سنڌ سالڊ ويسٽ مينيجمينٽ بورڊ جي پلانٽ جو دورو ڪري رهيا آهن

ڪوٽڙي ۾ پوليس پوسٽ انچارج جي مبينا زيادتين خلاف ايس ايس پي آفيس اڳيان ڌرڻو

سيوهڻ ۾ منشيات خلاف آپريشن جي آڙ ۾ ڪوڙا ڪيس داخل ڪرڻ خلاف احتجاج

ميهڙ ۾ سي ٽي ڊي پارڻ ڪارروائي، پوليس مقابلي بعد جوابدار گرفتار

جامشورو: سنڌ يونيورسٽي جي وومين ايمپاورمينٽ پروجيڪٽ جا شاگرد

خيرپور ۾ ليڊي واسي جي زمين تي قبضي خلاف احتجاج

ڪوٽڙي جي ٻوهاڙي ۾ درينيج سسٽم ناڪار، روڊ ۽ آباديون گندي پاڻي هيٺ

جامشورو ۾ ڪالس جي شاگردن جو وومين ڪمپليمينٽ سيل ۽ سيف هائوس جي معلوماتي دورو

جامشورو ابراهيم پٺير اسڪول جي تحفظ سڃاڻپ جوڳو آهي: ٻي ٽي

هالا ۾ بجلي چوري ۽ غيرقانوني ڪنيڪشن خلاف ٻ ب ڪوڻ جو مظاهرو

منگهير ۾ عوامي صحت بحرانڪار، شهرين لاءِ طبي سهولتن جي اڻاٺ

سيوهڻ ۾ جهيڙي جي زخمين جو ڌانئي ڊر خلاف مظاهرو، انصاف جي اپيل

ايس ٽي پي پارڻ 11 آڪٽوبر تي ڪراچي ۾ سنڌ حقن لاءِ دعوتي مهم تيز

خيرپور پوليس پارڻ مختلف هٿيار ۽ 7 جوابدارن کي منشيات سميت گرفتار ڪرڻ جي دعوي

ڪوٽڙي سائيٽ: ڊپٽي ڪمشنر ابراهيم پٺير اسڪول جو دورو ڪري رهيا آهن

ڪوٽڙي ۾ جهيڙي جي ڪيس ۾ پوليس تي حق ۾ جهيڙو جو الزام، متاثرن جو احتجاج

انشاء الله 15 آڪٽوبر تي ڪراچي ۾ سنڌ ورهائڻ سوچ خلاف پرپور احتجاج ڪيو ويندو: رياض چانڊيو

وڏيندڙ بدامني قرلت قتل ۽ ٻين ڏوهن سبب عام ماڻهو پاڻ کي غير محفوظ سمجهي رهيو آهي

ٽنڊوآدم ۾ عدالتي حڪم تي انتظاميه پارڻ حددخلين خلاف آپريشن جاري

ٽنڊوآدم مير حسن ميرز بنيادي صحت مرڪز کي اپگريڊ ڪري آر ايچ سي بڻائڻ جو مطالبو

حيدرآباد: هڪ شخص روڊ تي ڀن ڪٽي رهيو آهي

فيصل آباد: نارين اسڪوٽي ريلي ۾ شريڪ آهن

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي محمد عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان ڇپرائي جاري ڪئي.